

dobro to
jemu
znan
a m
ní za
činí
děra
muž
za c
P
opě
Star
tím
huc
i v
nos
ma
vys
na
a f
na
lid
kd
ne
ch
ný
a
kv
di
de
ho
n
sl
a

*Byla jest příklad všech ctností,
Pane, jenž jsi na vysosti,*

*budiž sám její odplata,
vina její at' jest snata.*

Tu máte, milé děvčata, celý příběh Boženčin a nyní již víte, co se s ní v čas jejího živobytí zběhlo. Nechybím snad, když pravím, že ji srdečně litujete, a pomyslíte, že lepšího štěstí na světě zasloužila, než ho skutečně měla. Tak já sice také smejšlím. Přece však ji za šťastnou dosti vážím, když považuji její ctnosti a šlechtnosti, kteréž na sobě měla a jich až do smrti zachovala. Nic to není nového ani neobyčejného, že ctnost a nevinnost na tomto světě mnohá protivnosti má a nebývá vedle zásluh svých tak šťastná; ale to jest pro nás něco utěšeného a přešťastného, že Bůh na věčnosti ctnosti hojně odplacuje a odplatou věčné nesmrtelnosti korunuje. Vám tedy i všem mladíkům a pacholíkům dvojí příklad po sobě Boženka zanechala. Předně: jak máte v svém panenském stavu se chovati, Boha a ctnost před očima míti, ušlechtilost panenskou, ten nejdražší klenot váš, zachovati, a když se provdáte, vedle závazku manželského se chovati. Za druhé: učí vás s svým příkladem, kterak máte uprostřed rozkoší tohoto světa kráčet, čeho se vystříhati a na sebe pozor dáti; všech zlých svodníků a svodnic jak se máte varovati, rodičův poslouchati, dobré rady se přidržeti a nic po své hlavě a bujně náruživosti nečiniti. Šťastný, kterýž z cizího neštěstí moudrým bývá a dobré příklady vedou ho k polepšení i k zlepšení života! Této štěstí jistě, milé děvčata, nabudete, jestliže podle učení této knížky, kterouž jsem sepsal ku poctivosti vaší, pokračovati budete. Ó jakou bych já měl z toho radost, kdybyste se tak zachovaly a v stavu svém šťastny byly. Dejž to milý Bůh, aby se tak stalo!

PROKOP ŠEDIVÝ

MARAN A ONYRA

*Amerikánský příběh, kterýž se stal,
když čtvrtý díl světa Amerika nalezena byla
a Španielové a Angličané
z žádosti nabýti velikého bohatství
Indiány na křesťanskou víru obraceli*

dobr
ro to
jemu
znan
a m
ní za
činí
děra
muž
za c
P
opě
Star
tím
huc
i v
nos
ma
vys
na
a p
na
lid
kd
ne
ch
ný
a
kv

dř
d
ho
m
sl
a

Slunce bylo již za horou a lidé vůkol a vůkol všick-
ni spali, když Onyra tíše a smutně z své chaloupky vyšla.
Maran byl její milý a měl nyní proti nepřátelům do pole
táhnouti. Ona se bála o živobytí jeho a plakala pro něho
celé noci, nebo ve dne musila skrýti bolest svou, aby dobrého
pěstouna svého nezarmoutila.

Ona pocházela z anglického rodu, byla však v Americe
narozená. V jejím mladém věku toho města, v kterémž
s svými rodiči živa byla, divocí Indiáni dobyli a Onyra
přišla jako děvčátko do jejich zajetí. Majola, již šedivý
kmet, ujal se toho děvčete, přijal ji za dceru svou a miloval
ji jako otec. Ona však pro ctnost a krásu svou té lásky jeho
hodna byla. Maran, syn Majoly, hned v dětinství svém
moudrost a udatnost na sobě ukazoval a Onyru již jako
pachole rád měl. Hned ještě jako děti měli k sobě jakousi
náklonnost a žádná dětinská hra netěšila jich, když oba při
sobě nebyli. Byli vždy veselejší, když jen spolu rozprávěti,
ano když se jen na sebe zasmáti mohli. Tak jakož jim věku
přibývalo, i také rostla láska jejich. Dlouho pozoroval Ma-
jola děti své, však prázděn všech předsudků, neměl nic pro-
ti této lásce. A jakého mohla Onyra lepšího štěstí doufati?
Maran byl syn správce toho národu, jež jakožto boha své-
ho ctíli a u něhož sami jich kněží radu brali. Maran byl
sám dědic této hodnosti; a což tedy mohla sobě ještě více
žádati. Mimoto příjemný byl Maranův obličej, štihlý a sil-
ný vzrůst jeho, oči jeho jako jiskry se třpytily a jeho zmuži-
lý hlas libostí každého srdce prorazil. Takový byl ten mlá-

dobr
ro to
jemu
znan
a m
ní za
činí
děra
muž
za c
P
opě
Star
tím
huc
i v
nos
ma
vys
na
a p
na
lid
kd
ne
ch
ný
a
kv
d
d
ho
m
sl
a

denec, jenž Onyru miloval a opět od Onyry milován byl.

Jejich mladý dětinský věk ušel v samé radosti a požívali rozkoše nevinné lásky. Však žádného člověka na světě není, jenž by se chlubití mohl, že vždy stálého štěstí požíval. Brzy strhlo se strašlivé povětrí nad hlavou těchto sebe milujících a jich blahoslavení dnové velmi rychle zmizeli.

Kapitola první

Maran, rozloučiv se s svou Onyrou, táhl proti nepřátelům. Žalost Onyry pro svého milého.

Již dávno vznikla válka v Americe a hrozná krveprolití trpěli obyvatelé tohoto dílu světa za dlouhý čas. Španielové vynalezli tuto neznámou zemi, podmanili sobě obyvatele její a velmi ukrutně s nimi nakládali. Amerikáni, jenž předtím docela svobodní byli, nechtíce těch evropských tyranů otroky býti, proti nim se pozdvíhli. Angličané pomáhali jim; ne však, aby jim k svobodě dopomohli, nýbrž aby tím svobodněji své bratří mordovati mohli. Oni obraceli lid na víru, a kdož náboženství jich přijmouti nechtěl, ohněm a mečem jej zahubili. Ti, kteříž před křesťany (tak se tito ukrutníci jmenovali) utéci mohli, a všickni, kdož po svobodě toužili a dychtili, sebravše se v zástupy, svým potlačeným bratřím na pomoc pospíchali.

Maran, uslyšav novinu tuto, nemeškal oumysl svůj zjevití. Onyru miloval nadevšecko, však ona ho nemohla svými žalostnými prosbami pohnouti a v něm toužení jeho po udatnosti potlačiti. Zbraní a ukrutnými nástroji, kteréž přirození člověku do rukou dalo, ozbrojený, přistoupil k své třesoucí se milence a řekl: „Nejmilejší Onyro, nelekej se, já přicházím s tebou se loučiti, však ne navěky — má vlast znamená mně dává — bych bojoval pro svobodu a tam sobě dobytí slávy. Náš starý otec tomu chce a jeho vůle musí vyplněna býti. Onyro, nelekej se, bůh mne zastíní

a pak, ó jaká radost! brzy se vrátím nazpátek a poletím jako vítěz do rukou tvých. Měj se dobře, má drahá, nechť láska tvá k Maranovi nikdy neustydne! A kdyby mne snad bůh nenáviděl a z tohoto světa povolati měl, plakati tobě dovoluji, že jsi mne ztratila; nebuď však nemírná v svém bédování pro mne; nebo tam, kde ctnostní své odplaty docházejí, také láska naše odměny dojde. Měj se dobře! Mne volá sláva a čest — já musím od tebe jíti.“ Tatoť byla slova toho hrdiny, kterýž jí třikrát ještě do rukou padl, ji spěšně a laskavě polibil a pak, zmužile od ní se odtrhna, k svému předsevzetí rychlým krokem pospíchal.

Onyra nechtěla ho od toho úmysla odvrátiti, ačkoli ho velmi neráda ztratila. Ústy sice mlčela, její však upřímné oči mnohem více pravily; s bolestí políbila plnou tvář svého nastávajícího manžela a krůpěje hořkých slzí polily obličej její. „Nevěř, Marane,“ dí k němu, „že bych tebe snad svými slzami pohnouti chtěla, abys při mně zůstal. Nehodná bych tebe byla, tebe, nejslechetnějšího muže nehodná, ani bych zasloužila kdy tvou manželkou slouti. Jdi, příteli mé duše, jdi, dobyj sobě cti a slávy a pak navrať se jako vítěz do rukou své nejmilejší. Tento pás, kterýž jsem vlastníma rukama v uprázdněných hodinách setkala, ať zocelí tělo tvé, ať mně tebe opět živého do rukouch mých přinese.“ Tu tedy zmužile Maran, jakož povědíno, od své Onyry se odtrhl, nebo již zazněl hlas na břehu volajících mládenců, kteříž pod správou Maranovou živobyť své pro svobodu obětovati chtěli. Tiše tito mladí bojovníci s svými plačícími matkami a s starostlivými otci se loučili, a čerstvě do lodí vskákavše, tváře své ukryvali, aby jim to bolestné loučení tak těžké nepřicházelo.

Radostně od břehu své vlasti odrazili a počali své válečné písně prozpěvovati. Dívky, kteréž je provázely, s pláčem jim šťastné cesty žádaly a matky udělovaly jim svého požehnání, aby se šťastně zase domů navrátili, a nespustily z nich dříve očí svých, dokud velmi daleko na moře neodplynuli.

Potom se všickni do svých pokojných chalup vrátili, a čínice oběti bohu nevinnými hodvádky, jeho horlivými modlitbami prosili, by jim opět syny jejich bez úrazu jakožto vítězitele zpátky přivedl. Po skončené oběti oddali se na odpočinutí, kteréhož předešlou noc naprosto nepožili, nebo všecken ten čas s svými mladými bojovníky v radosti strávili.

Všecko bylo ticho a každý odpočíval na lůžku svém; jediné Onyra nemohla oka zamhouřiti. S anglickou sice srdnatostí rozloučila se s svým milým; než láska, kterouž měla k Maranovi, práva svého vyhledávala.

Když se od břehu domů navrátila, zdálo se jí, že na ni Maran čeká, jakož někdy obyčej míval, když z honby unavený domů přicházel. Smutně kolem okolo sebe hleděla; ale Maran nečekal; a když vešla do chalupy — ani tu Marana nebylo. Nyní teprv cítila bolest svého rozloučení, tu poznala, kdo jí schází. Hlasitě žalovala vysokým skalám na své neštěstí a truchlivě hledícimu měsíci svou ztrátu vypravovala. Však jen tehdaž naříkala sobě, když Majola spěmile odpočíval; nebo s ním přebývala v též chalupě, poněvadž byl syn jeho Maran daleko proti nepřátelům táhl.

Od té doby, co její milý od ní odešel, neměla žádného spaní, často smutně, ani slova nepromluvic, sedávala a truchlivě hleděla na svého pěstouna, kterýž přece vždy pokojné mysli býval. Ona sice veliký v svém srdci zármutek měla a nevodila více děvčat k tanci, jakož její býval obyčej, přece však zdála se vždy velmi veselá a přívětivá býti.

Když tedy již třetí týden minul a Onyra o svém milém ještě žádné zprávy nedostala, obličej její zbledl a oči se jí bezpřestání slzami zalívaly, takže již bolesti své ani před Majolou více skrývati nemohla. Ona se celá na těle spadla, nohy se pod ní třásly a byla více k mrtvému než živému člověku podobna. Nyní sobě teprv představovala všecka ta nebezpečnoství, kterýmž Maran podroben byl. Tu viděla, kterak mezi nesčíslným množstvím zbitých těl ve krvi tonoucí leží; tu zase, kterak mu evropský krvežíznivý voják

meč svůj do srdce vráží. Jinou chvílí opět, že se na moři topí a kterak po ní svou ruku vztahuje a zbaven vší pomoci ke dnu padá. Takoví truchliví a žalostiví obrazové každodenně ji trápili, studený pot stál jí pořád na čele a bolestné vzdychání z takových strašlivých snů ji probuzovalo.

Kapitola druhá

Hrozná bouřka na moři. Indiáni jsou v nebezpečnosti před Španiely. Španielská loď utonula. Americká loď se ztroskotala a Maran vyvržen jest na skálu.

Maran v tom čase, velmi daleko od své vlasti se dostav, a svými bojovníky dále po moři se plavil. Povětrí bylo tiché, voda kolem a kolem jako zrcadlo se blyštela a těch nejmenších vln nebylo viděti na tom bezedném moři. Brzy však po tom počala se voda zdaleka pěnit a nenadálý víchř z tichého moře počal stavěti věže a nesmírné propasti. Bouřlivé povětrí předpovídalo těmto bojovníkům, že jim konce životí nastává, nebo způsobilo takové vlny, kteréž se zdály, že až do nebe dosahují. Černí oblakové potáhli celé nebe a na jedinou spadla taková tma, že nebylo vůkol ničeho viděti. Mezitím bili hromové na všech stranách a přenáramné vlny válečnou lodí sem tam zmítaly.

Oni měli s povětrím a s vlnami co zápastiti a ještě jim mnohem ukrutnější smrt patrně nastávala. Nenadále velikou španielskou lodí spatřili, kteráž jim v ouzkosti jejich větší strach způsobila. Uprostřed této přehrozné bouře, kdež každý sám o svůj život co činiti měl, tito ukrutní Španielové žádného strachu nepokusili, neboť jim bohatá kořist na mysli ležela, skrze kterouž tím většího srdce sobě dodávali. Jakžkoli nesnadně a s velikým nebezpečnostvím svého života mohli, hnali se přímo proti Amerikánům. Než božská ruka potrestala těchto svévolníků. Nenadále vlna

dobro to jemu zná a mluví ní z činí děra muž za c P opě Stat tím huc i v nos ma vys na a p na lid kd ne ch ný a kv di d h n r sl a

hrozná, jejíž velikost ani se vypsati nedá, překvapila lodí jejich a všickni tito nelidští, ať se ustrašení Amerikáni na to dívají, s křikem v moři bídně utonuli.

Však i Maranova loď zkázu trpěti musila. Velmi prudký vítr tak silně o skálu tou lodí mrštil, že se hned ztroskotala. S těžkostí a velikou prací Maran na holou skálu vylezl a měl právě oumysl do druhé lodí zase skočiti, když v touž chvíli strašlivá bouřka tuto lodí hroznými vlnami zahrnula a všecky Maranovy věrné bojovníky v to okamžení u vodách mořských stopila. Maran opuštěný na této skále stál, na kteréž ani tráva, ani jaký mech rostl; nadarmo rukama lomil a nadarmo volal o pomoc; pevně musil se skály držeti, aby ho násilný vítr do zbouřeného moře znova nesrazil. Posledně bouře utíchla, moře se zarovnal a již bylo opět všecko vůkol jasno; toliko Maran mysli své nenalézal utišení, anobř mnohem horší smrt naň očekávala. On nevěděl o žádné jiné pomoci, leč by snad nějaká loď okolo plynula a jej odtud vysvobodila; a při té pomoci neměl nic jiného než těžké otroctví k očekávání. Smutně na všecky strany hleděl, zda by se mu odkud nějaká pomoc vyskytla. Vtom nenadále velmi daleko jako tmavý stín spatřil, kterýž se velmi prudce k němu přibližoval. A kdož muž tu radost vysloviti, kteréž nyní tento mládenec pocítil, když ten stín pomalu náležitěji rozeznati mohl! To byli krajané jeho. Smutní nad ztrátou vůdce svého, vůkol se plavili, až pak zdaleka tuto skálu poznali. Spěšně lodí hnali a tu svého Marana spatřili. Jako upřímná manželka z příchodu svého muže se raduje, kterýž, zproštěn jsa otrockých okovů, k ní z Asie pospíchá, tak Maran nemohl se dočkati, až by lodí k samé skále přirazili, nýbrž zdaleka lehce jako pták do ní vskočil, takže ona sem a tam se kolibajíc vody do sebe nabrala. Potěšení Indiáni z přítomnosti vůdce svého s sjednocenou silou a mocí vesla táhli a po několika hodinách na břeh k svým spřízněným Indiánům se dostali.

S radostným prozpěvováním byli od nich přijati, nebo udatnost jejich byla daleko široko rozhlášena; skvostně je

uctili a pak každý, unaven jsa po tom nebezpečném zmítání, dal se na odpočinutí. Mnoho dní s přátelským veselím a bratrským objímáním strávili; pak se ale k nim nepřítel pomalu přibližoval. Ta pověst o jeho příchodu strašlivě se všudy rozlíchala. Jeden druhému přísahal věrnost a srdce a zmužilosti vespolek si dodávali, nepřátelům smrti a zkázou hrozíce. Všickni, do boje přichystaní, čekali druhého dne, na kterýž buď umřítí, aneb šťastně zvítěziti hotovi byli.

Kapitola třetí

Bitva mezi Evropejskými a Indiány. Maran padl. Indiáni přepadli Evropejské, je potřeli a některé zajali.

Sotva slunce počalo maličko svítiti, již bylo v nepřátelském ležení trouby a bubny k potýkání slyšeti. Spěšně každý svou zbraň uchopil a pospíchal na svého nepřítele. Hlasitě Indiáni své válečné písně prozpěvovali a mezitím Evropejští z svých vražedných nástrojů hřmítí počali tak, že se země nepřestala otřásati. Maran s svým zástupem první učinil na nepřátely outok. S svým dřevěným kopím a s svým dřevěným špičatým mečem přes mrtvá těla, kteráž on svou rukou porazil, mezi nepřátele sobě cestu proklestil. Každý se ráně jeho vyhýbal a před jeho strašlivým pohledem každý se skrýval. Bojovníci jeho, vidouce udatnost vůdce svého, za ním se hrnuli a příkladu jeho následující také veliké množství nepřátel pobili. Šipky, kteréž z luků svých vypouštěli, padaly jako hustý lijavec na nepřátely jejich. Strašlivý křik jejich oblaky prorážel a mnohonásobně rozlihal se mezi vysokými horami. Ouzkostí naplněná zvířata do děr svých a doupat zalízala a zdálo se tak, jako by se celá přirozenost byla pozdvihla. Žalostné nařikání těžce zraněných uší proníkalo a dodávalo mysli a srdce

krvežiznivým bojovníkům, takže s větší vzteklostí na své bratří doráželi.

Jako zůřivý lev tlačil se Maran skrze zástupy pevně spojených nepřátel; on však sám jediný vstupu nebyl nepřátely poraziti. Evropejští byli mistrně dohromady sražení a s pekelnou hbitostí v každém okamžení na sta Indiánů porazili. Náramně ulekli se toho všepožirajícího ohně; všickni se dali na outěk a daleko mezi horami zachránění svých životů hledali. Jediné Maranův zástup stál ještě nepohnutelný. Nevycvičení v válečném umění pro svobodu poslední krůpěji krve své vycediti žádali. Již počínal Maran krváceti, síly mu ubývalo a tu vystoupil jeden ještě zdravý Angličan, napřáhl svůj blyskavý meč a — Maran klesl.

Více ničeho nespatriili jeho bojovníci, nebo hrůza na ně připadla a v to okamžení dali se na outěk. Tak ten nejzdravější dub, jenž sto let jako skála nepohnutelný stál, nyní najednou klesá, když jej násilný hrom hned od kořene rozštípl. Maran padl, jehož udatnosti každý se divil. Maran upadl a všickni bojovníci jeho strachem se rozptýlili, nebo žádné jiné pomoci nebylo nikde viděti. Tím časem k večeru se schylovalo, a protož oni tím bezpečněji v hustém lese odpočinouti mohli. Tu vystoupil Chyaro, nejstarší v tomto shromáždění, muž skoro sto let starý, a dí takto k nim: „Bratří, vyť víte, že Maran, vůdce náš, zahynul, slušíť pro něj smutek míti a spravedlivé ztráty jeho želeť. Nyní ale dobře rozvažme, čeho nevyhnutelně nám zapotřebí v těchto našich případnostech. Chcete se opět do boje navrátiti a s těmi ukrutníky válčiti? Považte! Již skoro všecken náš lid vypravený proti těmto zrádcům a zhoubcům lidského pokolení zahynul. Chcete ještě skrze smrt svou nárek svých žen a dítek rozmnožiti? Slyšte mínění mé. Odeberme se z této končiny, dříve než se rozední, já sám budu vůdcem vašim, nebo jsem známý v krajině této. Já povedu vás na ono místo, kdež jsme svých lodí zanechali; a tamodtud potáhneme do své vlasti, potěšíme starých otců našich a pevně ohradíme ostrov náš před ouklady nepřátelskými. Nebo

kdo z vás může za to slíbiti, že by náš ostrov před okem všudy vyzvídajících Evropejských bezpečný zůstal? A jak se budou dědové a malé dítky naše bez nás moci brániti? Domů opět se vraťme; nebo lépe jest při vlastní chalupě pro rodinu svou umříti, než aby jediný z nás zahynul pro nevěrné, kteříž nás v boji opustili. Však jsem také hotov s vámi do pole se postaviti, nebo já nemluvíím jediné pro bezpečnost svou. Že se smrti nebojím, to jsem vám již dnes ukázal. Vráťte-li se do vlasti své, já půjdu za vámi, zůstanete-li pak zde, poslední sílu svou proti nepřátelům vynaložím.“ Veliký křik mezi nimi povstal a brzy se na tom jednomyslně snesli, aby se do své vlasti navrátili. Jen několik hodin uložili sobě k odpočinutí a pak se velmi tiše vypravili na cestu; o půlnoci byli již na konci toho lesa.

Ale tu podál uslyšeli jakýsi šust a hluk shromážděných bojovníků, s pozorností zůstali tiše státi a vespolek na sebe hleděli.

Chyaro ale, jenž, vždy sobě přítomen, též i v těch největších nebezpečnostech neohrožený mysli byl, poručil jednomu z nich skrze křoví tamto se přilouditi a opět zprávu přinést, zdali by to rozprchlí Indiáni, čili vyzvědači evropejští byli. Zticha tedy vybral se špehýř skrze husté křoví a ostatní Indiáni s nevypravenou dychtivostí očekávali, co by jim za novinu přinesl. Zdaleka ukázal se tento posel a uleknutí bylo viděti na jeho tváři. Všecken bez sebe mezi ně vstoupil a s sípěním počal jim takto vypravovati: „Nepřátelé jsou to, kteříž se tam na trávníku posadili, jak se zdá, nyní teprv z boje se navrátili, jedí a pijí s velikou dychtivostí. Oni vyslali několik zástupů, tak jak jsem vyslechl, aby o nás zvěděli, zvláštěně pamatují sobě místo, kam jsme se my odstranili; nebo skrze udatnost naši největší škodu trpěli. Jest jich toliko padesát, očekávají však každé chvíle ještě většího počtu a pak společnou silou tento les naskrz prohlédati chtějí. Oni již všecko vokol proběhli a jsou toho domněni, že tuto kdesi skryti jsme. A mně také přibázele, že zdaleka hluk nepřátelského pomocného zá-

Onyry veliký zármutek pro ztrátu svého milého Marana.

Na ostrově, na němž Maranovo obydlí bylo, lidé často bohu obětovali, aby o svých statečných bojovnících nějakou zprávu obdrželi. Onyra chodívala velmi často dívati se k břehu mořskému, zdali se již nejmilejší její Maran z cesty své navracuje; a když se jí dosti malý stín na obloze okázal, již myslila, že vidí lodí, na kteréž se Maran k vlasti své přibližuje. Nadarmo ale tam hleděla, nebo Maran daleko byl a nepřišel ten čas, aby se domů navrátil. Z bolesti a zoufálnivosti rukama lomila a vlasy sobě z hlavy trhala. „Ó Marane!“ volala hlasitě, „tedy nemám tebe více nikdy spatřiti? Nemám tebe nikdy více k srdci svému přivinouti? Ach, jakému snad nyní nebezpečství podroben jsi! Snad se již nade mnou duch tvůj vznáší a chce snad potěšiti duše mé. Ach nerozumím řeči tvé, stíne mého Marana — chceš snad, abych za tebou šla do druhého a lepšího světa? Ó kdybych mohla za tebou jíti, nespustila bych se pravice tvé a procházela bych se po straně tvé skrz všechny rozkošné ráje a okusila bych hojné odměny za upřímnou lásku naši. Ó šťastní dnové mého mladého věku, jak jste spěšně odběhli, když mne Maran můj již jako dítě miloval, mně tu nejmenší žádost vyplnil! A když jsme dosáhli dospělého věku, srdce jeho láskou ke mně hořelo a často věčnou mně věrnost přísáhal. Ó jasné na nebi hvězdy, nespattíte mne více u mého Marana, nebo není více — jest již na věčnosti.“

Pro velikou bolest nemohla více mluvit, zdlouha sem tam se procházela a samými strašlivými myšlinkami se obírala. Bez se ze svých hlubokých myšlinek vytrhla, proběhla celý ten okršlek, tak jako by nařikající hlas Marana byla slyšela; však ničeho nikde nemohla spatřiti okem svým a neslyšela jiného nic než jedině srdce své náramně tlouci. Po nějaké chvíli opět se vzpamatujíc s poutěšenou myslí

stupu slyším; protož s strachem a hrůzou k vám jsem dospěl. Ne na bojišti, nýbrž zde v lese jako ti, jenž z bázně před nepřáteli utíkají, zahyneme.“

Hrůza přepadla Amerikány; Chyaro ale, nabyv opět ztracené mysli, takto k nim promluvil: „Co! Dáte se od bázlivého člověka odstrašiti? Kde jest udatnost vaše? Kde jest vaše předešlá sláva? Bázlivost vaše zahladila znamenité činy vašich nesmrtelných otců? Může vám padesát mužů vaši zmužilost odejmouti? Což nevidíte tamto mračna vystupovati, kteráž on jistě za blížící se nepřátely držel? Přemůžeme-li ty, tedy nám volno bude dále cestu předsevzít. Vzhůru, kdo jen málo srdce svých otců máte, a kdo se honositi chce, že pod správou Marana bojoval, ten ať mne následuje, aneb ať si jiného vůdce volí; já sám na nepřátely vypadnu a nejméně aspoň jednoho s sebou na věčnost odvlíknu.“

Chyaro chtěl jíti, všickni se okolo něho ohrnuli a prosili ho klečíc, by sebe ušetřil, že ho všickni následovati budou a jemu dokáží, že se žádného nepřítele nebojí. Nato se velice zastyděli; Chyaro zdvíhl se ochotně a oni ochotným krokem za ním pospíchali. Nepřátelé seděli na zemi a s potěšením vypravovali sobě svá vítězství. Najednou ale lekli se náramně, když Indiáni pokřik učinili; na rychlost chopili se své zbraně, kteráž jim však více nic platna nebyla. Nebo Chyaro zůřivě přepadl je a málokterý zůstal při živobytí; ostatní všechny Indiáni pobili a schytali, a tyto chycené k ostrovu na své lodí odvlékše, s nimi odtud na rychlost k své vlasti pospíchali.

domů odešla a celý den potom v největším zármutku strávila.

Po některém času opět k břehu vyšla a pevně své oči na moře upřela: „Což ještě žádná loď nespátím, která by mně o mém Maranovi nějakou zprávu přinesla? Nadarmo hledím a přehlídám toto daleké moře. Cožpak nic více o něm neuslyším? Může Maran na svou Onyru zapomenouti? Nemilovalť mne nadevšecko, dříve než se ode mne odloučil? Ha! Jistě se do některé evropejské ženy zamiloval a opustil pro ni Onyru svou. Marane, Marane, mohl-liš na mne zapomenouti? Mohl-liš mne opustiti? Jest to ta věčná věrnost, kterouž jsi mně sliboval? Ó, kým ji znám, tu šťastnou ženu, která podjala srdce jeho; jak laskavě on líbání její bude přijímati a ze mne sobě posměch učiní! Ze mne posměch míti! Ó odpusť mně, nejdražší! Nemůžeš mně nevěrným býti; mrtvý jsi, umřels jako hrdina na krvavém bojišti, snad z nebe dolů na mne hledíš; jsi snad ta jasná hvězdička, kteráž se na mne shůry usmívá. Ach nešťastná Onyru! Nikdy ho více nespátíš, on již pro tebe na světě více není.“ Bolestí a lítostí zemdlená na zemi se posadila a patříc vzhůru na měsíc usnula.

Dlouho na ni čekal Majola v chaloupce své, ona se však domů nevracela. Divil se tomu velice, že Onyra tak dlouho nepřichází, nebo to nebyl nikdy její obyčej. Ještě nějakou chvíli čekal, pak vyšel ven a prošel ten celý okršlek volal Onyru svou; však žádné odpovědi nedostal. Posléz přišel na malou stezku a kráčel po ní až k břehu mořskému. Chtěl se již zase obrátiti — a nenadále spatřil Onyru, ana v trávě dřímala. Polehku přistoupil k ní a dlouho pozoroval své milé dcery velmi nepokojné spaní. Jí se zdálo, že Maran její v pustinách bloudí; že trpí nesnesitelnou žízeň; tu opět, že byl od lité zvěře roztrhán. Viděla jej ve spaní jako otroka, jenž nejtěžší práce konati musí; zbičovaného před sebou státi, an jí své hluboké rány ukazuje. Celá se třesoucí vzhůru vstala a vytrženě okolo sebe hledíc Majolu spatřila,

jenž před ní dlouho stál. „Marane!“ zvolala — a poznala otce, pěstouna svého, padla mu okolo krku a hořké slzy polily obličej její.

Majola: „Ne Maran, ale Majola stojí před tebou, jenž jistotně svého syna tak miluje, jako ty jej — svého bratra a manžela miluješ. Přestaň plakati, má milá! Nebo on se dříve vrátiti nemůž, dokud nebude vůle nejvyššího.“

Onyra: „Ovšemže se nemůž více navrátiti, poněvadž již více živ není. Ach on jest bezpochyby již mrtvý.“

Majola: „To není: Maran se snad právě nyní jako vítěz zpátkem z bojiště vrací — nebo jsi snad o mém nejmilejším synu nějakou zprávu obdržela?“

Onyra: „Zpráv dost, milý otče! Zkrvácený přede mnou stál a ukazoval mně hluboké rány své. Mně se právě nyní zdálo, že jej nepřátelé ukrutně zamordovali.“

Majola: „Nejmilejší dcero má, nechť tě neděsí podvodní snové. Buď stálá, jako jsi jindy bývala, a přestaň pro něho tak nemírně naříkati. Pojď se mnou domů a ptej se kterékoli dívky, zdali která pro svého ženicha tak žalostně sobě počíná, jenž odšel slávy sobě dobýti.“

Onyra: „Ach umlkniž, otče, a neraniž více mého zkrváceného srdce. Nezasluhovala bych lásky tvé, kdybych proto kvílila, že sobě cti dobývá; však jestliže živ jest, proč nedá o sobě nic věděti? Nemírně, pravils, že pro něho pláči. Může-li kdo příliš ztrátu toho oplakati, jehož nadevšecko miloval? Zdali nebyl on hned od maličkosti mně ten nejmilejší a nejsem-li já mu vším zase povinována? Jednoho času obhájí mně můj život; pro mne vydal se sám v největší nebezpečství, jen aby mne při životě zachoval. S velikou zúřivostí hnal se za mnou tygr a již málem chybovalo, že by mne pazoury svými byl uchvátil. Nenadále Maran přišel jemu vsaříc. „Dív musíš mne pohltiti,“ vzkřikl a vši silou vrazil mu kopí do těla. Tygr zařvav převalil se a zúřivě ve krvi utonul. Otče, ještě na prsích jeho tu ránu viděti můžet, kterouž mu to lité zvíře svými dlouhými pazoury učinilo; s nebezpečstvím smrti ušel, pro mne vydal své

živobytí všanc — a já bych neměla pro něho naříkati? Pro něho neměla bych slzy vylévati?“

Majola (maje obměkčené srdce): „Plač tedy, dcero má nejmilejší; chvalitebné jest vyznání tvé upřímné lásky; plač, Onyro, pro něho, aby někdy tvá radost, když se s ním opět shledáš, tím větší byla. Nedej se však více podvodným snům mámiti. On se jistotně s kořistí domů navrátí; a kdyby umřel, čehož nejvyšší uchovej — neztratím-li já syna, svou podporu a všecko? Neztratí-li národ náš svého budoucího otce? Jakž bych já a jakž by teprv moji krajané sobě hořekovali, když ty nyní již tak nemírně naříkáš? Však pryč s těmito strašlivými myšlinkami — Maran jest ještě živ. Ha! Jak oni sobě vejskati budou, milá dcero, naši hrdinští bojovníci. Mně to tak přichází, jako bych již válečné písně jejich slyšel prozpěvovati a poražené nepřátely jejich naříkati.“

Onyra: „Jest ti milé, otče, žalostné naříkání ukrutně zbitých nepřátel? Víš-li, koho by naši Amerikáni po obdržení krvavém vítězství bohu obětovali? Majolo, Angličané jsou, proti nimž Maran můj a jeho zástup bojuje. Angličané by tedy od vás byli trápeni a mordováni. Nezapomeň, z jakého já národu pocházím!“

Majola: „Horším se nad řečí tvou. Jsou to slova Onyry, kteráž od své mladosti na tomto ostrově vychována byla? Jest to ta odměna, že jsem tě s nebezpečenstvím svého vlastního života před smrtí obhájil, když jsem tě z plápolajícího ohně a z zřícenin tvého otcovského města vytáhl? Smrt a hrůza všecko děsila, nebo brannou rukou město vaše dobyto a vše šmahem zmordováno bylo. Tu jsem já spatřil tebe, kdežto jsi ani počtvermo z místa odléztí vstavu nebyla; ruce jsi spínala a oheň počal na tebe padati; doprostřed ohně pro tebe jsem vskočil; obořené zdi a hořící trámy valily se okolo nohou mých, s prací jsem tě z rozpáleného rumu vytáhl a na rukou svých z města do našeho ležení vynesl. Od té doby jmenoval jsem tě vždy dcerou svou, a kdykoli jsem na tebe pohleděl a na to nebezpečenství,

s kterýmž jsem tě vysvobodil, se upamatoval, otcovské slzy polily tvář mou.“ (S lítostí:) „S utěšenou myslí připomínal jsem sobě budoucí radost, jak bych vás někdy v svém starém věku líbal a v svém lůnu vás chovaje s vámi dětinskou rozkoš měl. Ó starý blázne, kam se poděl ten radostný sen? Onyro, tys nebyla hodna té otcovské lásky, nevděčné vychoval jsem dítě —“

Onyra (padla mu k nohám): „Ach odpusť mi, otče — odpusť mi! Zarmoutila jsem mysl tvou, když jsem ji obveseliti měla. Odpusť dceři své, ona tě dětinskou láskou miluje. Odpusť bolesti mé, kteráž srdce mé proráží! Ale ne — já jsem tebe příliš velice zarmoutila, za tisíc prokázaných dobrodiní rozhněvala — urazila — tebou pohrdla. Odstrč mne od sebe, otče — odstrč od sebe Onyru, ona není více tvé lásky — tvé otcovské péče hodna.“

Tak sebou k nohám jeho vrhla. Pro slzy nemohla víc úst otevřítí; a Majola, novou láskou k své dceři podjatý — podle ní na zemi klesl: „Dcero! Onyro!“ víc nemohl promluvit.

Kapitola pátá

Posel oznámil Maranovu smrt. Onyra proto trpěla největší zármutek a k smrti se blížila.

Oba tiše dlouho na zemi leželi, vtom nenadále spěšný posel přiběhl, jenž se všudy po Majolovi dotazoval a nikde ho nadíti nemohl. Zde zdaleka zaslechl hlas jeho a na zemi jej ležeti spatřil. „Majolo, Onyro!“ volal a třikrát jména jejich opakoval, ale žádné odpovědi nedostal. „Ó bože, také-li mrtví jsou?“ vzkřikl smutným hlasem a bědoval. Po mnohém volání teprv pozdvíhli oba hlav svých. „Kde jsme? Kde jsme byli?“ zvolali oba. „Všemohoucí bože, kdož nás do toho stavu přivedl?“ Spěšně vzhůru vstali a ulekli se přenáramně, když toho muže před sebou uhlídali, ježto myslili, že tu žádného není, kterýž by je poslouchal. „Kdo jsi?“ vzkřikla Onyra, „proč sem přicházíš na to místo, opovážlivý? Také-li chceš z nás v naší mdlobě posměch míti?“

„Ne,“ odpověděl posel, „já přináším poselství od našich bojovníků.“ „Poselství od Marana?“ vzkřikla Onyra a spěšně na stranu odstoupila. Nebo takový byl u nich obyčej, že žádná dívka nesměla přítomna býti, když se správci lidu nějaká důležitá zpráva přinášela.

„Jsou naši bojovníci zde?“ ptal se Majola.

Posel: „Polovic jich přirazilo k našemu ostrovu, druhá však polovice v boji zahynula.“

Majola: „A můj syn Maran?“

Posel: „Co by mně bylo platno, bych ti pravdu skrýval; jednou se přece dověditi musíš; Maran, syn tvůj — jest — mrtvý.“

Majola: „Mrtvý?“ (Tu zůstal Majola jako bez sebe, nemoha slova promluvit. A teprv po veliké chvíli opět takto s zajíkáním mluvil:) „Tedy ta byla vůle tvá, všemohoucí! Tedy taks usoudil, abych více svého drahého syna k svým prsům přitisknouti neměl? Ó jak odporné jest toto poselství! Hořčejší nad pelyněk!“ (Opět se drobet vzpamatoval:)

„A jak umřel? Umřel-li na outěku, čili v boji?“

Posel: „On umřel jako hrdina. Již nás všickni naši opouštěli, my jsme toliko ještě jako zeď stáli; tu bojoval Maran ještě ze vsí síly, ač se mu již na mnohých místech z ran vřelá krev valila — ze zástupu nepřátel vystoupil jeden, napřáhl meč svůj a Maran padl — houfně se na nás tlačili nepřátelé, mrtvý byl vůdce náš a pak i my, ode všech jsouce opuštěni, musili jsme coufati a prchli jsme z bojiště. V noci vrazili jsme na nepřátelské bojovníky, obklíčili jsme je a některé jsme spolu s vůdcem jejich zajali. Již jsou naši starší shromážděni a čekají na tebe, správce svého.“

Majola: „Jasně svítící Slunce, všemohoucí bože, tys mně vzal mého syna, naději a jedinou podporu v mém starém oslém věku; ale sám v smrti jeho nalézám utěšení; nebo on jako hrdina umřel, a mohl-li jsem já mu slavnější smrti příti? Takovou smrtí sešel, kteráž snad ani mně není usouzená.“

Tu se po vypraveném poselství Onyra přiblížila. Majola ale vstříc jí šel mdlým krokem. „Onyro, Onyro, připrav se,“ řekl, „neb toho máš zapotřebí. Syn můj, tvůj milý, není více; osudové ho odtud povolali a tam obdrží odměnu za své ctnosti. Ještě se ale snáší duch jeho po vysokých horách; nebo není až potud smířen. Někteří z lidu našeho přišli nazpátek a přivedli s sebou zajaté; všickni starší s plným shromážděním čekají na mne, bych tyto zajaté nepřátely na smrt odsoudil. Přestaň nyní kvíleti, nepřisluší to na tebe, nebo Maran umřel jako hrdina. Pojď se mnou, dcero má, také i ty slavnosti té oučastna býti musíš, při kteréž duch Maranův s bohem smíření dojde.“

Majola nato ochotně odešel s poslem k shromáždění. Onyra však nemohla za nimi stačiti. Zpočátku tiše v duchu svým Marana litovala, brzy ale lítost její proměnila se v hlasité nařikání a kvílení; zuřivě sobě vlasy z hlavy trhala a nemilodárně prsy své až do krve zedrala; posléz mdlobou klesla na skálu a s upřenýma očima na moře hledíce hojně slzy vylévala. „Mrtvý tedy jest Maran, mrtvý? Nikdy ho

více nespátím? Ó ukrutný osude, kterak jsi mně mohl polovici mé duše odjítí a mne zde samotné nechati? Smutně budu tyto stráně procházeti, mého Marana hledati — a nikde ho nenajdu — zdlouha budu vadnouti jako květ, kterýž červ uhryzl, až mne smrt z toho žaláře vysvobodí. Ó že nemohu v tu chvíli mému živobytí konce učiniti, abych mému Maranovi jako pták do rukou letěla. Ale nadarmo sobě naříkám, nadarmo po tobě ruce své vztahuji — žádoucí smrti, ty neslyšíš hlasu mého a daleko se ode mne uchyluješ, bys rozmnožila bolesti mé. Ach již není pro mne žádného utěšení, žádné pomoci, žádného pokoje více na světě.“ Tu nemohla ani slova víc promluvit, převrhla se na skálu; a v potřeném srdci svém cítila největší půtku; trpěla takové bolesti, jakých sobě člověk pomysli nemůže.

„On již tedy více není,“ bolestně sobě vzdechla a více nebyla vstavu promluvit. Tiše a pokojně zde v chládku seděla jako člověk ve snách, an žádné nemá citelnosti; dlouhé svěšené vlasy její vítr sem tam odhazoval; s hlukem nadýmalo se moře a s násilím obrážely se vlny o skalnatý břeh; Onyra však necítila a neslyšela ničeho. Nenadále povstal křik, až se po celém oudolí rozléhalo, a ona procitla z dřímoty své. „Smrt! Necht' zahlazeni jsou!“ bylo daleko široko slyšeti. Tak jako pocestný, jenž v myšlinkách svou cestou kráčí a nenadále sipěním hadů předěšen bývá, tak ji ten strašlivý křik a hláhol z myšlinek jejích vytrhl. Ona poznala hlas shromážděného lidu, kteříž ty chycené nepřátely k smrti odsuzovali. To prorazilo její citelné srdce a v rychlosti jako lehká srna, kteráž ráně myslivcové ujíti chce, běžela k shromážděným soudcům, myslíc, zdali by tyto nešťastné zajaté od smrti vysvoboditi mohla.

Kapitola šestá

Angličtí zajatí byli odsouzeni k upálení. Onyra přimlouvala se za vůdce Angličanů. Poraněný Chyaro byl přinešen k shromáždění soudců a jí v tom překazil.

Bylo velmi prostranné oudolí, kteréž vysoké palmy kolem okolo stínily a svým stínem horkem usvadlému tělu chládek působily. Zde starší lidu do polyměsíce na drnu seděli a jedenkaždý z nich v jedné ruce černou a v druhé ruce bílou hůl držel, z nichžto černá smrt a bílá život vyznamenávala. Bylo toto shromáždění z samých vážných starců, z kterýchž jedenkaždý nejméně sto let věku svého počísti mohl. Na svraskalé tváři jejich viděti bylo, že se někdy pro udatnost svou smrti nehrozili. Za nimi stáli ostatní obyvatelé toho ostrova a hleděli s velikou pozorností na shromážděné soudce. Po straně však mnozí osekávali kůly z poražených dubů a jiní přikládali suché větve na oheň, kterýž zejma se až k oblakům plápolal. Toto veškeré místo bylo lidskými kostmi a hnáty jako posito; nebo zde Indiáni své zemřelé přátele a příbuzné na prach pálili i také nešťastné zajaté nepřátely ohněm odpravovali, aneb dokonce napolo je upekouce jedli. Hrůza bylo pohlédnouti, když kdo k tomu místu přišel. Nočního času, když měsíc jasně svítil, nezdálo se jináč, než že bílí duchové ze země vystupují a po polích se procházejí. Na tom tedy místě zajatí Angličané byli ortelováni a nejukrutnější smrtí ohně shlazeni býti měli.

Na druhé straně proti tomu shromáždění stál kamenný oltář, na němž postavený byl jakýsi obraz rovně z kamena. To byl bůh Indiánů a měl Slunce vyznamenávati; nebo oni Slunce ctili jakožto dobrotivého otce, kterýž všem hojného požehnání uděluje. Podle něho seděli kněží, jenž pobožné písně zpívali. Uprostřed stáli zajatí Angličané. Patrně viděti bylo na jejich obličejích strach a hrůzu, kteréž v srdci svém z nastávající ukrutné smrti pocítili, a všickni měli oči k zemi skloněné, aby těch strašlivých příprav neviděli; jedi-

né vůdce jejich byl neohrožené mysli a stál jako ozbrojený rek, kterýž proti svým nepřátelům vytáhnouti má. On byl muž v prostředních letech; bystře okolo sebe hleděl a srdce jeho bylo tak smělé, jako by pak mu to nejmenší nebezpečnoství nenastávalo; toliko vždy někdy s velikou outrpností na své nestatečné a potřené tovaryše pohleděl.

Vtom přiběhla Onyra a s velikou mocí protlačivši se skrze všechny zástupy shromážděného lidu, k stolici otce svého přistoupila. Žalost nebylo více na ní znáti; tvář její byla jasná a všecken pohled plný radosti, tak jako by všecken zármutek z sebe byla složila. Ostrým zrakem všechny zajaté přehlídla a nejvíce jí ten udatný Angličan, vůdce ostatních, do očí padl. Dlouho naň hleděla; jakési tajné znamení a skrytá citelnost najednou srdce její pronikla. I v tu chvíli počala obmejšleti, jakými by prostředky toho mladého Angličana od smrti vysvobodila. Vtom přestali kněží své zvučící písně zpívati a již veškeren lid třikrát zvolal, aby tito zajatí na podpálené hranici usmrceni byli. Také soudcové pozdvihli svých černých holí a bílé k zemi spustili. Kněží zdlouha a vážně od země vstali, a pokropivše čistou vodou tyto krvavé oběti, jim věnce z rozličného kvítí uvité na hlavy vstavili i dali znamení, by k smrti vedeni byli.

Onyra nemohla déle na to truchlivé divadlo hleděti; žalost veliká obklíčila její srdce a s pláčem hrozným padla k nohám otce svého zvolajíc: „Ó popřejiž mně, dobrotivý, milostivý otče, popřejiž, ať aspoň jediného z těchto nešťastných vysvobodím; ti, kteříž z strachu před smrtí slzy vylévají a hlasitě pláčí, nezasluhují mé outrpnosti; než pohled tamto na onoho ušlechtilého mládence, jak s neohroženou myslí a ničeho se nelekaje rychlým krokem k hranici pospíchá. Je-liť to jeho vina, že proti vám meč svůj vytáhnouti musil? Což na něm není patrně viděti, že k tomu byl přinucen? Ó soudcové, kteříž zde pospolu jste, poslyšte hlasu mého, neodjímejte tomuto nešťastnému jeho živobytí, dejte mně aspoň tuto náhradu za ztrátu mého Marana, ať bych

jednomu nešťastnému života obhájila. Též i on člověk jest a bratr váš! Pošlete jej nazpět do vlasti jeho, aby tamto pověděl, že i divocí národové mohou velikomyslní býti a že sobě váží muže udatné mysli; aneb bojíte-li se, aby ostrov váš nepřátelům v známost nepřišel, tedy zachovejte ho zde, s radostí a ochotností bude vám sloužiti a právě s tou srdnatostí bude pro nás bojovati, s kterouž prve proti vám bojoval. Aneb také-li se domníváte, že povinnost vaše jest lidi mordovati? Řekněte mně, důstojní kněží, touží-li bůh váš po lidské krvi? Jest to obraz dobrotivého Slunce, kteréž toliko dobrodiní prokazuje? Ó slyš, slyš mne, jenž sem tak přívětivě z výsosti dolů hledíš, jestliže ti skrze přimluvu svou jedinou oběť ujímám, tedy budiž já zlořečena a nechť všecken tvůj hněv na mne se shrne; nebo já sama odjela jsem ti tuto oběť!“ Tu přestala mluvit a na celé shromáždění bedlivý pozor dala; soudci v myšlénkách seděli a pilně jeden na druhého hleděl, jako by se ptáti chtěl: „Také-li ty smrti jeho žádáš?“ a pak zase přísně tváři své odvrátili; kněží kroutili hlavami, jako by té příhody uvažovali, a veškeren lid v největší tichosti stál.

Čerstvě povstala Onyra z svého místa a ještě jednou začala mluvit: „Co? Žádný z vás neodpovídá? Soudcové a kněží! Víte, komu byl Maran, víte, komu byl odjat?“ (Plače, ticho za chvíli:) „On miloval mne nadevšecko a duše má přebývala v něm. Již se dívky naše barevnými a vonnými květy okrašlovaly a k tanci chystaly, již se přibližoval ten den, na kterýž jsme navěky svoji býti měli; blíž oltáře, kdež se mně přísahou zavázati chtěl, byl mně mocí z rukou mých odjat; a nyní nemám míti to největší právo k jeho smíření? Nepřísluší-li mně samé, abych ducha jeho od bloudění po pustých místech osvobodila? Smířen tedy bude smrtí těchto zajatých; já však, ježto nad nimi jakožto nad vlastními oběťmi co poroučeti mám, chci, aby vůdce jejich osvobozen byl. Maran bude smířen smrtí tohoto malého počtu. A pakli by přece ještě smířen nebyl, tedy bude se duch jeho vznášeti nad hlavou mou a mně tato slova

poví: „Smrt má není ještě pomstěna,“ a pak vám ho teprv sama s radostí na smrt vydám. Nyní ale učiňte, ať by můj vězeň byl, já za to vás prosím, neodepřete mně této radosti.“

Hlasitý zvuk se rozlíhal a zřetelně mezi vším lidem slyšeti bylo ten hlas: „Dejte jí ho!“ Ochotně k němu kněží přistoupili a již mu odvázáli provazy z lejcí, kterýmiž ruce svázané měl, a vedli jej k Onyře. Tu nenadále zástup na dvě strany se rozstoupil a čtyři mladí jonáci na nosidlech, kteráž čerstvým lístím postřena byla, starého Chyara přinesli.

Blíž toho lesa, kdež tak zmužile Indiáni na nepřátely vyrazili, Chyaro byl kulkou postřelen do pravého boku; lístím zacpali ránu jeho a zastavili mu valící krev; s tíží jej do lodí vložili a s ním do vlasti své zpátky jeli. Každodenně bylo s ním hůře a již sám na sobě cítil, že se dnové jeho ku konci přibližují. Když s ním k ostrovu připlouli, sám svých plačících dítek a vnuků těšil a jim naučení k budoucímu živobytí dával a s třesoucí rukou jim svého otcovského požehnání udělil. Potom připadl na něj libý sen a jeho zemdlení oudové nabyli opět nové síly. Sotva se ze sna probudil, bedlivě a s veselou tváří po svých vnucích se ohlížel. Čtyři synové jeho, ještě nedospělá pacholata, stáli při lůžku jeho. Pln podivení tázal se jich, kde by jeho všickni příbuzní byli. Když pak slyšel, že zajatí Angličané jsou ortelováni, s velikou těžkostí zdvihl hlavu svou a posadiv se nařikal sobě na mdlobu svou, že při této slavnosti přítomen býti nemůže. Ihned synové jeho v tichosti odešli, a v malé chvíli svázavše bidla lejcím dohromady a všudy je čerstvým lístím obloživše, na svých ramenách je k otci přinesli. Chyaro mile se na ně díval a pak nemálo se podivil, když tito nestateční jej na ta nosidla položili, a sebravše všecku svou sílu, tím způsobem jej mezi shromážděné starce nesli. Radostí slzy polily tváří jeho a s pláčem od boha těmto svým dětem požehnání žádal. Když tedy v té míře synové starého otce svého uprostřed shromážděných soudců s nosidly

postavili, tu mu starší vypravovali ortel na zajaté Angličany vyneslý, prosbu Onyry, a že vůdce těch zajatých od smrti osvobozen jest. Všecken lid tlačil se k tomu vážnému starci, srdečnou radostí byli naplněni, že ho ještě jednou vidí, a s velikou dychtivostí čekali, co by on k tomu orteli řekl. Ještě jednou své zemdlené hlavy pozdvihl a pozorným okem přes veškeren zástup na zajaté pohleděl. Poněvadž však vždy mdlejší byl a bolesti jeho ustavičně se množily, nemohl jich náležitě pozorovati; sotva ale vůdce lidu nepřátelského uhlédal, v tu chvíli mu zase hlava na nosidla klesla a slabým hlasem zvolal: „Usmrťte jej, těžkou smrtí shlaďte jej! To jest Maranův vrah!“ Více nemohl promluvit, nebo bolesti jeho všecku řeč mu odjaly.

Sotva ta slova roznesla se mezi zástupem, že tento vůdce Angličanů Maranův mordýř jest, hned se všickni na zajaté shrnuli, chtějíce se krví jejich ochladiti. Jako když lvice, s svými mladými v lese se zdržujíc a často do okolních polí vybíhajíc, na nich velikou škodu činí a všickni okolní obyvatelé s ukrutnými nástroji svými na toho zhoubce čekajíc na kroužku nedočkavé psy drží, a jakmile se lvice okáže, všickni se na ni oboří a hledí ji zabít, ona pak slintajíc a řvouc se brání a každého raní, kdož se k ní přiblíží, tak právě udatně bránil se vůdce Angličanů. Již všickni zajatí od Indiánů byli dlouhými kopími probodeni anebo jináč pobiti, jedině on sám ještě se statečně držel, a vytrhna s velikou silou jednomu Ameríkánovi sekeru z ruky, mnoho jich těžce zranil a mnoho až do smrti zbil. Tu povstali starší lidu a kněží a mocí ouřadu svého přikázali rozlíčenému zástupu, aby se upokojil a na stranu ustoupil. Mladý Angličan hned odvrhl od sebe sekeru a dobrovolně jim rukou svých k svázání jich podal; což poněkud zbouřené a rozhořčeného lidu k upokojení pohnulo. Jakmile však jim na mysl připadlo, že tento Marana zamordoval, tu opět všickni volali na pomstu a smrti toho mládence s velikým křikem žádali. Onyra sice s pošmurnou tváří a opovrženě naň hleděla, poněvadž z mordu nad jejím Maranem spá-

chaného obviněn byl; přece však v svém obměkčeném srdci oútrpnost nad tím nešťastným cítila, kterýž při všem svém neštěstí tak srdnatý byl a pak pokojně a tíše konce svého života očekával. I sám Majola těmito jeho skutky byl nadobyčej pohnut; než nebylo možné jedním hlasem mnoho tisíců hlasů přemoci. Kněží všickni přichýlili se k zástupu a pak Angličan veden byl k hranici, z kteréž hrozný plamen vysoko vzhůru vstupoval.

Kapitola sedmá

Divným řízením vůdce Angličanů byl od smrti osvobozen. Skryl se v jeskyni. A vypisuje se, kdo on byl.

Ten však Angličan ještě nebyl od Boha k této smrti předzřízen, ač již hranice jedním plamenem hořela a on ani jediného hlasu milosti doufati nemohl. Najednou z čistého jasna v pravém poledni na veškerou zemi spadla taková tma, že sotva jeden druhého viděti a poznati mohl. Ze všech stran strašliví bili hromové; přenáramná bouřka z vysokých hor přicházející vztékala se tak velice, že století dubové jako kosou podťatí padali a z kořene se vyvraceli; obraz kamenný boha Indiánův i s oltářem od hroma sražený s velikým hřmotem na zemi se svalil; oheň na hranici daleko kolem okolo po zemi prudkým větrem hnán byl a v tu chvíli opět s velikým praskotem vysoko vzhůru plápolal. Posléz hrozný příval z tmavých oblaků spadl, kterýž veškeren zástup k zemi srazil a plápolající hranici dočista uhasil. Veliká tma noční přepadla tyto ustrašené Indiány; nic nebylo viděti než hrozná blejskáni, kteréž z tmavých oblaků co nejprudčejší střela na zemi padalo a zemi k většímu strachu osvěcovalo. Indiáni, strachem a hrůzou předěšení jsouce, jeden na druhého hleděl a žádný slova promluvíti nemohl a všickni se třásli jako osikový list. Mezitím

děšť neustále hučel, jako by vše ztopiti chtěl, a zbouřené moře, nahrnujíc hrozných vln, s velikým hřmotem o skalnatý břeh se obráželo. Všickni napořád utíkali do svých chalup před tímto neslýchaným povětrím, hrůza a strach v patách jich následovala, a tam sebou na zemi vrhše, boha svého prosili, aby hněv svůj od nich milostivě odvrátil.

Nebohý zajatý Angličan zůstal zde sám jediný a žádný se ho ujmouti nechtěl. Ode všech tedy opuštěný a nepovědomý této krajiny, dlouho bloudil a pod každou vysokou palmou se zastavil, myslé, že tu odpočinutí nalezne. Když potom pro hrozná skála dále z místa nemohl, najednou velmi jasně se zablesklo, při kterémž blesku velice tmavou jeskyni zhlídl. Nevěda, také-li tu ukrutní lvové čili jedovatí hadi svou skrejši mají, beze všeho dlouhého rozmejšlení vlezl do ní. Dlouho zde ležel jako bez sebe, a když málo k sobě přišel, rozpomenuv se na svá všecka neštěstí, teprv hořce plakati počal.

Tu viděl, a to mu nejvíce na srdci leželo, že jeho oumysl docela zmařen jest. On v Londýnu, kamž se jakožto patnáctileté pachole dostal, skrze svou přičinlivost a dobré daření sobě velikého bohatství nashromáždil. V Americe byl zrozen v jednom městě, kteréž Angličané po mnohých vpádích a po mnohém krveprolití založili. V čas války, a když Indiáni tohoto nově založeného anglického města se zmocnili, přišel o své rodiče i svou vlastní sestru, nevěda, jakým způsobem jich ztratil. Chtěje tedy opět tuto svou sestru najíti, přijal vojenskou službu a táhl s Angličany do Ameriky: než odporné štěstí učinilo mu v tom překážku a smrt byla jediná, na kterouž s hrdinskou myslí očekával. Také s velikým zármutkem vzpomínal na svou manželku a na své dítky, kterýchž v Londýnu zanechal, a pramenem slzy mu z očí tekly, když sobě pomyslí, že se nikdy více s nimi shledati nemůže.

Posledně strašlivá bouřka zase přestala, povětrí utíchlo a po hrozném dešti oblakové se čistili. Bylo velmi pozdě na noc a měsíc počal jasněji svítiti. Na každém křovíčku dešto-

vé krupěje jako perly se třpytily; však zbouřené moře ještě se vztěkati nepřestalo a vlny zarovnány nebyly. Vůkol leželi od násilného větru vyvrácení stromové. Tu vyšel Angličan z jeskyně jako z strašlivého sna probuzený. Nastávající smrt a hlad, kterýmž za několik dní mořen byl, byly dvě nejtěžší věci, kteréž mu stále na mysli ležely. V těch myšlénkách odšel a celou okolní krajinu prohlížel.

Kapitola osmá

Onyra nalezši Angličana uvedla jej do domu otce svého. Angličan vypravoval svůj příběh a Onyra zvěděla, že jest bratr její.

Onyra měla velmi nepokojnou noc, zabitý Maran stále jí na mysli ležel a také udatného Angličana z očí spustiti nemohla. Nenáviděla ho, že Marana jejího zabil; a měla outrpnost nad ním, že snad posledně přece od divokých Indiánů nejukrutnější smrtí shlazen bude. Dlouho přemítajíc na své mysli, jaké by prostředky k zachování jeho vynalézti mohla, i upamatovala se, že ho dne včerejšího při bouřce všickni Indiáni opustili. „Tou příhodou,“ pomyslíla sobě, „můž snad tento Angličan přece při živobytí zachován býti.“ Protož velmi rychle z svého lože vstala a tíše, aby jí Majola neslyšel, z chalupy své vyšla. S hrůzou a s strachem šla až na ono místo, kdež Angličan na hranici upálen býti měl. Daleko široko lehkým krokem celou okolní stranu proběhla, však nikde ani znamení po člověku nespatriila. Po dlouhém hledání mimo naději podál od sebe uslyšela jakési hnutí a šust. Vlasy jí vzhůru vstávaly, srdce v ní náramně tlouklo a nemohla dále z místa kročiti. Když opět k sobě přišla, dodala sobě srdce a blíže jdouc při měsíci poznala, že jest člověk. A hle! to byl Angličan, jeho Onyra hledala. S velikou pokorou přiblížil se k ní, a nemoha hrubě slova promluviti, děkoval jí velice za pomoc, kterouž mu učiniti

chtěla. Onyra ale mlčíc rukou pokynula a dala mu znamení, aby za ní šel, a uvedla jej do chalupy své s tím příkázáním, aby se tíše choval a otce jejího ze spaní neprobudil. Než právě tou chvílí Majola ze spaní se protrhl. Jako u vytržení z země vstal, a hledě s užásnutím na Angličana, ani slova promluviti nemohl. Onyra, viděvše otce svého, an jako omámený stojí, bez strachu ujala ho za ruku a těmito laskavými slovy k němu promluvila:

„Odpusť, otče, mé opovážlivosti a provinění, jestliže to provinění jest, že jsem nepřítele našeho do chalupy uvedla. Víš dobře, že člověk jest jako my, i také on od nás lidského práva pohledávati může; aneb čili tak bídne zahynouti má? Každé hovado skrylo se do své tmavé jeskyně před bouřkou, toliko jeho samého, kterýž nic tohoto ostrova povědomení, nechali jsme pod širým nebem. Patř na jeho od hladu a bídy vyzáblý obličej! I chtěla jsem mu dáti pojísti, a byť možné bylo, i jeho přede vším horším i samou smrtí ochrániti.“

Majola: „I odpočiniž sobě, cizozemče, mám lítost velikou nad tebou. Však ale obyčej náš jest zajaté ohněm zahubiti, tak abychom naše zmordované s bohem smířili. Rád a míle bych tvůj život prodloužil, nebo prosba Onyry, kteráž jest v mém starém věku mé jediné potěšení, velice mne pohnula; než sám o své vůli nejsem vstavu toho učiniti.“

Nato poručil dceři své, aby čerstvé ovoce přinesla, kteráž také hned všeho, což nejlepššího měla, shledala a jako nejvzácnějšímu hostu k pojedení předložila. Ale Angličan pro radost ani se čeho prstem dotkl, než slzy vděčnosti tváři jeho polily, a pohnuv se v srdci, k nohám toho vážného starce se vrhl.

Angličan: „Řekni, otče, jak ti mám děkovati za všecka ta dobrodiní, kteráž mně prokazuješ? Ústy zajisté toho učiniti nemohu, ale srdce mé hlasitě mluví; dnes ponejprv z pokory k nohám člověka padám, ač vím, že ta poklona samému toliko Stvořiteli přináleží; než tobě a ušlechtilé dceři tvé vším povinován jsem a pokory své před vámi nemohu dosti

ukázati. Vy jste pohnuli srdce mého a nehledal bych nikdy mezi vámi takové dobrotivosti, kteráž ani mezi těmi nejmravnějšími a nejvládnějšími národy po celé Evropě není k nalezení.“

Nato Onyra přinesla ještě na širokých palmových listech nasbíraného ovoce a nutila Angličana k pojedení tak přívětivými slovy, že z toho její outrpnost nad ním a lásku k bližnímu co nejpatrněji viděti bylo. Angličan velmi mírně toho pokrmu požíval. Majola, postaviv se k němu blíže a pilně na něho pohleděv, zase k němu takto mluvil.

Majola: „Cizozemče, vážím sobě tvé udatnosti a má velická žádost jest, abych tvého života obhájil, ač jsi mně mnoho zlého, příliš mnoho zlého učinil, nebo jsi mne v mém starém věku mé jediné podpory zbavil, poněvadž jsi mého syna zamordoval. On byl ten kmen, na kterýž se celý náš národ spoléhnouti mohl. Patř na tyto mé slzy, kteréž smrt jeho z mých očí cedí. Od toho času nevyžil jsem jediné slzy, co mně má žena umřela, ale nyní žalost má není k upokojení. Ó bys jej byl znal, toho šlechetného mládence! Jakáť to byla jeho srdnatost — z očí mu vyhlížela; on byl bojovník, jemuž rovného nenalezneš — a přece k každému laskavý. Ano, hlava jeho koruny zasluhovala, on by byl lépe vládl než vaši krvežízniví králové. Ach, já a národ můj všecko jsme sobě na něm zakládali; a tohos ty zamordoval — tomus ty svůj ostrý meč do srdce vrazil. Hle, cizozemče, jak ti to mám odplatiti? Ty se třeseš — zbledl jsi — a pláčeš. I odpouštím tobě, tys ho neznal, odpouštím tobě; tys bojoval pro svou vlast, pro svého krvežíznivého pána, hubils mečem, jakž práva vojenská káže; ano, člověče, tobě odpouštím.“

Majola a ten Angličan s velikou žalostí se objali a Angličan ani ústy promluvit nemohl, než skloniv hlavu svou, usedavě plakal. „Otče,“ pravil potom, „snad se všecko dá napraviti; nyní budu tvůj, přijmi mne místo syna svého a já doufám, že naše společná láska nejvíce dokáže.“

Majola dlouho na něho hleděl a nemohl bolestí úst ote-

vřítí. Pak pohnut jsa jeho slzami ujal ho za ruku a řekl: „Pravda jest, člověče, tvému pokrmu neměl jsem pelyňku přidávati; však odpusť mně, člověk když přijde do starých let, velmi rád mnoho mluví a zvláště o tom, což mu nejmilejšího jest. Však budu mlčeti, nebo i na tváři tvé smrtelné jízvy spatřuji. Nyní pověz mi příběh svůj, snad bůh dá, že se tím božskou prozřetelnost lépe znáti naučím. Počni, příteli! Onyra a já toho od tebe žádáme.“

Angličan: „Boha svého беру za svědka, že jsem zomysla proti vám meče nevytáhl, kdybych jináč k vám byl mohl přijíti. Láska k mým příbuzným mne sem táhla a já jsem nemohl se jináč do těchto končin světa vydati leč jako voják. V Londýnu jsem zanechal své milé manželky i dítek a šel jsem pohledati své sestry. Ó má nejmilejší manželko, mé milé dítky! Což vás nikdy více nemám spatřiti? Ach, kdo se jich ujme, kdo bude o ně pečovati! Oni pro mne pláčí jako nebozí sirotkové pro svého starostlivého otce; přes den desetkrát volají otce svého, ale nadarmo. Nebozí! Otce svého se nedovoláte, daleko od vás a snad navěky vzdálen jest. Ó Bože! Dlouho nevydržím, tvá přísnost jest veliká; a jakým způsobem jí zasluhuji! Však proč sobě na prozřetelnost božskou stěžuji? Ó blázen já! Jako bych neznal mocnosti božské a jako bych nevěděl, že jeho pomocí najednou všeho kříže a těžkostí i samé smrti zproštěn býti mohu. Ó neskončený Bože, odpusť provinění mé, ty jsi ten jediný, kterýž mně pomoci můžeš a kterýž mně dáš tu milost, abych se s svými zase šťastně shledal.“

Nyní tedy dejte bedlivý pozor a já budu vypravovati příběh svůj. Angličan nejsem rozený, než Amerika jest má vlast tak jako vaše. Když mně bylo deset let, Američané přepadli naše nově založené město a všecko zgruntu vyvrátili. S velikou hrůzou vzpomínám na to neštěstí; však co se vše dalo, o tom málo vím co pověditi; toliko ještě podnes proniká uši mé ten veliký křik a pláč nešťastných obyvatelů a hrozný hluk vítězných nepřátel. S velikou tíží ušli moji rodičové a sestra má prudkému ohni, aby tím ukrutnější

smrti v hrdlo padli. Ó nešťastná noc, kteráž mne tehdaž ze všeho obloupila, což mně milé bylo! Sotva jsem byl pět kroků od domu, tu nenadále z povětří přiletěla jedovatá střela a tělo mého otce prorazila. V tom okamžiku padla i také matka má k nohám mým, rovně takovou střelou raněná, a oba již v chropotu jsouce, dali mně a mé sestře poslední požehnání. S svou sestrou chtěl jsem se dáti na utíkání aneb aspoň do náručí ji vzít, poněvadž ani hrubě choditi neuměla; a vtom, obořivše se, zdi tu nebohou nešťastnou dívku zařitily. Já slyšel její křik, chtěl jsem jí spomoci; než vtom přistoupil jeden divoký Američan, silný a veliký jako strom, vytáhl ji z těch zřícenin a na svých rukou ji odnesl. Volal jsem: „Vezmi mne s sebou,“ on mne však neslyšel, nebo hluk od zbraně nepřátelské a kvílení lidu bylo veliké. Dlouho jsem za ním chvátal, až pak potom jiný Američan palicí mne udeřil, že jsem na zemi jako mrtvý padl. Když jsem opět z těžkostí a bolestí svých procitl, ležel jsem v prostranném polním stanu; rány na hlavě mé byly obvázané, ne ale rány srdce mého. Jeden starý Angličan přistoupiv ke mně chtěl mne těšiti, než můj pláč nebyl k upokojení.

Jak mně ten Angličan vypravoval, on mne, utíkaje před nepřátely a znamenaje, že ve mně duch jest, spěšně uchopil a do polního ležení odnesl. Od té chvíle dlouho jsem byl u něho, ale má mysl nikde pokoje nenalézala, nebo jsem neustále sestru svou velmi velice miloval, a jakžkoli mne vyrážel a těšil, všecko při mně bylo nadarmo. Posléz dostal jsem se do Londýna, štěstí mně přálo a po málo letech jsem se oženil. Maje v hojnosti statku a bohatství, ještě jsem více toužiti počal, bych svou sestru také tak šťastnou viděti mohl. Ta žádost den po dni více se ve mně množila, až jsem posléz, zanechaje všeho, mé manželky a milých dítek, na tuto nejnebezpečnější cestu se vydal. Ach ona snad kdesi jako otrokyně od tyranu svého trápena jest; snad pláče nad svým neštěstím a snad k upokojení jeho hovadské žádosti každé chvíle jemu na službu býti musí. Právě by nyní

tak krásná byla jako ty, šlechetné děvče — snad v tvých letech, bělavé vlasy měla jako ty a její modré oči rovně by se tak třpytily; jak se pamatuji, ty jsi k ní nemálo podobná, i tvá bílá tvář prozrazuje, že nejsi na tom ostrově zrozena.“

Majola a Onyra s velikým ho podivením poslouchali a neustále naň hledíce vzdychali. Když pak mluvit přestal, Majola, nepromluviv ani slova, spěšně odšel do své druhé chalupy, a navrátil se po malé chvíli, nesl jakýsi malý kousek mědi a pravil: „Příběh tvůj patrně mi ukazuje, že šlechetné srdce máš; přijmi požehnání z rukou mých, dobrý mládenče, ještě nikdy zlořečení z úst mých nevyšlo; přijmi tedy požehnání z rukou mých a buď šťastný až do skonání života. Čím více ale na tebe hledím, tím více mysl má nepokojná jest; řekni mi, poznal-li bys rodiče své?“

Angličan: „Zdali bych je poznal? Mezi tisíci prstem bych na ně okázal.“ (S velikou radostí) „Jsou ještě živi? Otče, mluv, pověz mi, já se té zprávy nedočkám.“

Majola: „Ó dobrotivé Slunce, jestli jsi mne až dodneška pro zármutek i pro radost dochovalo! Angličane, znáš podobu tohoto vyobrazení? Znáš toto písmo, které na něm stojí?“

Angličan s třesoucí rukou chopil se toho obrázku a bedlivě hleděv hlasem zvolal: „Ó Bože! Jest otec můj!“

Majola: „Tvůj otec, pravíš — snad tě mejlí tvé slzavé oko.“

Angličan: „Bohu živému přísáhám, že to můj otec jest — prosím, pověz mi o mém otci; ty máš o něm povědomost. Ó mluv, také-li tehdaž smrti ušel; aneb snad zde jest; uvidím ho zase; ó Bože, to jest obraz jeho, to jest jméno jeho, Dickinson stojí napsáno, a Dickinson jest jméno mé — jaks přišel k tomu obrazu?“

Majola: „S tvým otcem se více neshledáš, leč někdy na věčnosti. Zatím však zde obejmi sestru svou, Onyra jest vpravdě sestra tvá. Tento obraz visel jí na hrdle jejím, když jsem ji málo živou z zřícenin vytáhl; já jsem byl ten Američan, kterýž jsem ji při životě zachoval.“

S velikou radostí Angličan objal sestru svou a zvolal: „Má sestro!“ a Onyra: „Můj bratře!“ Více nemohli pro radost mluvit. Majola stál a byl velice pohnut nad tímto šťastným shledáním a dnes podruhé jaktěživ plakal; to však byly slzy radosti.

Majola: „Ó, že zde není přítomen Maran, syn můj. Dickinsone, já jsem hned od její maličkosti o ni takovou péči měl jako o svou vlastní dceru; i nyní tebe za svého syna přijímám místo Marana. Ó bys jen mého syna byl ušetřil, aby od tvé ruky byl nemusil zahynouti.“

Dikinson: „Budiž, otče, dobré mysli, i snad já ti také nějakou radost způsobiti mohu — věz, tvůj syn bezpochyby ještě živ jest — já jsem ho nezabil.“

Onyra (s největším podivením): „Co pravíš, že živ jest?“

Majola: „Člověče, jest mně přes sto let a vpravdě za hřích můž sobě počísti, kdo by ze mne posměch míti chtěl. Tvůj bůh jest také můj bůh, nebo on nás všecky stvořil. Necht' jest on kdokoli, tresce svévolnosti; posměchu já nezaslужuji, a tím méně od tebe.“

Dikinson: „Nemám já z tebe posměchu žádného, bůhví. Poslyš nejprve a snad cele mysl tvou upokojím. Když všickni vaši bojovníci coufati počali a pak dokonce v zástupu jednom utíkali, ještě toliko jeden mladý Amerikán s několika svými tovaryši mezi těly našeho zabitého lidu státi zůstal a právě jako zuřivý lev bojoval. Krev na všech stranách z něho chlipěla, a přece srdnatost jeho nezemdlela. Vždy více tenčil se zástup jeho a také i naši velice padali. Tu jsem já stoupil před něho chtě se s ním potýkati; on s velikou silou napřáhl sekéru; ale ta síla byla jeho poslední, ruka mu klesla a on vypustil sekéru. ‚Zabij mne,‘ vzkřikl s neohroženou myslí, ‚to jest má jediná žádost — zabij mne a učiň konec mému životu — a neuváděj mne v otrockou podrobu.“

Majola: „Ach pro tu řeč hoden jest slouti mým synem — tys ho tedy nezabil — ale v pouta k jeho větší potupě jako otroka ukoval?“

Dikinson: „Bůh jest můj svědek, že jsem toho neučinil. Když jsem já svůj meč naň napřáhl, klesl Amerikán. V mdlobě ležícího vynesl jsem jej z boje v rukou svých; rány jeho nebyly tak příliš nebezpečné, jako že více ustavičným bojováním ustav, mdlobou na nohách státi nemohl. Hned jsem rány jeho svou rukou obvázal a k posilnění jemu nápoj i pokrmy přinesl. Sotva ale tak za hodinu ležel, tu zazněl hlas polní trouby a já musil s zástupem lidu svého do pole vytáhnouti a rozptýlené nepřátely stíhati. Ještě jednou odebral jsem se do svého stanu a vzbudil jsem toho Amerikána, věda, že by tu před ukrutností mnohého muže dosti jist nebyl. Nato ještě jednou obvázal jsem rány jeho, dal jsem mu zbraň, a poněvadž soumrak byl, vyvedl jsem jej z našeho ležení. S jakou vděčností a pohnutou myslí mně děkoval, nemohu vysloviti; a já sám nevím, jakým způsobem ten Amerikán, aneb tvůj syn, tak mnoho milosrdenství při mně našel. Velice stiskl mi ruku a pravil: ‚Jsem-li hoden tvého dobrodiní? Tys mne mému starému otci, mé truchlivé milence a mé vlasti zase navrátil; bůh ti požehnej, kterýž všecko osvěcuje; na věčnosti budu ti někdy více děkovati,‘ a vtom se mezi houští ztratil. Polní trouba již podruhé zazněla a já musil na rychlost v poli státi. Od té chvíle neviděl jsem ho, nebo po málo hodinách byl jsem od vašich zajat. Můž tedy býti, že všemu nebezpečství ušel, a snad jej co nejdříve zase uhlídáš.“

Velikou radostí padla mu Onyra okolo krku. „Ó bratře můj,“ vzkřikla, „tys obhájil život mému Maranovi, jak ti mám dosti děkovati? Zase jej spatřím a jistě co nejdříve s ním se shledám.“ Pak se obrátila k svému starému otci, kterýž v hlubokých myšlinkách byl, a ještě pro radost slova promluvit nemohl. „Otče,“ řekla k němu a padnouc objala nohy jeho, „otče, můj bratr mého Marana při životě zachoval a my bychom neměli toho způsobiti, aby Dickinson, bratr můj, při životě zachován byl? On podle ukrutného obyčeje našeho národu má na smrt vydán býti? Ne — toho má láska a má bolest nedopustí, raději sebe sama na smrt

vydám — do ohně za ním vskočím.“

Majola: „Ani jeden, ani druhý z vás neumře. Dikinson, tobě mám za život syna svého co děkovati; všecko učiním, abych i život tvůj obhájil. Zejtra podle ortele měl bys spalen býti, však nelekej se, naleznouť já prostředky, že ta přísnost místa míti nebude. K kněžím půjdu, namluvím jim, aby lidu zlé věci za několik dní prorokovali, a snad do té doby pro tebe jasněji slunce svítiti bude. Však především až do poslední chvíle musíš skrytý zůstat, nebo zde v chalupě, do kteréž každý obyvatel svobodný přístup má, nesmíš býti. Mé důstojství a všecka vážnost, v kteréž u lidu stojím, nebyla by nic naplat, s násilím odvlékli by tě a nejukrutnější jest smrt, kteréž bys nikterak ujíti nemohl. Poslechni tedy, co ti řeknu, a přijmiž radu mou. Daleko odtud v jednom cípu našeho ostrova jest oudolí, k pohledění strašlivé a hrozné, vejše při něm na skále stojí velmi staří dubové, jenž se sotva kořene drží, a zdáť se, jako by každé chvíle dolů spadnouti měli; když se moře zbouří, s velikým hlu- kem tam své vlny na břeh vyhazuje; po straně pak z vysoké skály potok jako křišťál čistý s libým šustěním dolů padá. Pronikavý křik dravých ptáků vůkol všecku tu krajinu naplňuje a v noci takovou hrůzu činí, žeť lidem vlasy vzhůru vstávají. Do těch míst z našeho lidu žádný sobě nedověřuje jíti, neboť se vůbec praví, že tam takoví bohové, kteříž lidského pokolení nenávidí, sobě obydlí zvolili, a neníť žádnému povědomo, jak ono místo vyhlíží, než mně, tvé sestře Onyře a synu mému Maranovi. Chceš-li se tedy pro zachování svého života tam skrýti, za dlouhý čas budeš bezpeč- čen; Onyra tě tam provodí a já ti dám tak mnoho potravy, co bys za den vystačiti mohl, a zítra na noc ještě tobě mnohem více přineseme. Můž býti, že ještě jiný nalezneme způsob a prostředek, kterýmž tvůj život budeme moci zachrániti.“

Dikinson, poznaje dobrou radu starého Majoly, s velikou vděčností mu děkoval a požádal, aby mu luk a šípy na cestu dal a že hotov jest jíti, kamž jej koli milá sestra jeho

povede. Když již lukem ozbrojen byl a sestra jeho Onyra potravy nabrala, což na celý den i déle stačilo, Majola ještě jednou jako laskavý otec přistoupil k Dikinsonovi a polibiv čelo jeho řekl: „Jděte, mé děti, požehnání mé provázejž vás; nemeškejte však, neboť jistě půlnoci jest a měsíc nebude vám také již dlouho svítiti. A ty, Onyro, jak se maličko rozední, přinesiž mi tu potěšitelnou zprávu, že vás žádné neštěstí nepotkalo a že tvůj bratr přede vším zlým dosti bezpečen jest.“

Tu je oba ještě jednou polibil, mile stiskl ruku Dikinsonovi a rozžehnaje se s nimi propustil je od sebe a tak dlouho za nimi hleděl, dokud jich oči jeho neztratily. Potom klekl na kolena svá a vroucně bohu děkoval, že mu syna jeho Marana při živobyті zachoval, a prosil, aby mu ho zase brzy do rukou přivedl. Pak teprv vstana od země, ubíral se do své chatrné chalupy a tu ostatek noci s pokojnější myslí a v odpočinutí strávil.

Dikinson a Onyra s veselým krokem chvátali na ono místo, kteréž jim bylo uloženo, a bratrská láska dodala jim srdce, že se žádného neštěstí nestrachovali. Však přece Onyra začasť zůstala tiše státi, když znamenala, že se kdes zdaleka cosi pohybuje. Každý stín stromu, každý šust nejmenšího listu přicházel jí tak, jako by Američanky slyšela, kteříž bratra jejího hledají, a myslila stále: „Zde aneb tamto před jejich ouklady se schováme.“ Posléz dostali se na kopec, kterýž se cípu ostrova dotýkal. Tu řekla Onyra: „Bratře, buď veselý mysli, naše nebezpečná cesta vzala své skončení; blízko odtud jest tvé obydlí, v němž bezpečně obývati budeš.“ Zdaleka slyšeli pronikavý křik mořských ptáků a stromové větrem klácení náramně skřipěli. Než přirozenost, matka vši zemské krásy, také se o to postarala, aby to strašlivé místo přece nějak okrašleno bylo.

Na břehu z vysoké skály prýštel se potok a podle něho stála jeskyně, kteráž více podobenství měla, že lidskýma rukama udělána jest, než aby od přirozenosti tak způsobena byla, a dost možné, že v ní obyvatelé toho ostrova před

dávnými časy svou zbrojnici měli a že po časích skrze zemětřesení k zboření přišla; nebo do půlkola na způsob poloměsíce stáli ještě tesaří kamenové, však veskrz mechem byli zarostlí. Před jeskyní bylo mnoho vysokých stromů, kteříž ji stínili; a ostatně to položení bylo tak krásné, že sobě člověk pěknějšího obydlí žádati nemůže; než jediné škoda, že toto místo nyní bylo pusté a ode všeho lidu uprázdňeno.

Tito dva poutníci sedli pod strom na mech, a když sobě maličko oddechli, Dickinson počal své sestře vypravovati o lásce své manželky, kteráž s ním pro lásku z Francouz utekla. Jeho manželka byla z knížecího rodu, však zapomenuvši na svůj stav, zvolila sobě jej za manžela a šla s ním do Londýnu. Když Dickinson všecky své příběhy vypravoval a jaké kde nebezpečství měl, Onyra jej velmi bedlivě poslouchala a rovněž o lásce, kterouž k svému Maranovi má, přemýšlela. Najednou přišla na ni dřímota, a nemohši se od spaní zdržeti, hlavu na bratra svého sklonila. Dickinson, an za celé tři dny a tři noci oka nezamhouřil, také žádal odpočinutí; podepřel hlavu na zetlelý dub a na té tvrdé zemi tak líbezně usnul, jako by pak na nejměkčejších peřinách ležel.

Zdaleka však od břehu přicházel jakýsi temný hlas i také šplochtání vesel bylo slyšeti, až potom malá loď k břehu přirazila. Muž koží lvovou přioděný na břeh vystoupil a jiný touž loď dále na břeh táhl. Zdlouha od břehu kráčel nahoru a bedlivě celé okolí prohlížel. Toul chrastil mu na zádech a v ruce držel široce okované kopí. Aj, muž tento byl — Maran.

Nyní se navrátíme zpátky a maličko Maranových příběhů poslyšíme.

Kapitola devátá

Maran v anglickém zajetí, a jak na svobodu přišel. Zase mu nebezpečství nastávalo.

Když Dickinson Marana do svého stanu přivedl a rány mu obvázal, přišlo na něho libé spaní, kteréž jeho zemdlené tělo velmi občerstvilo, a necítil víc takových bolestí. Smutně ale kráčel z toho anglického ležení, že se tomu svému dobrodinci ničím odsloužiti nemohl. On neznal toho šlechtného Angličana, kterýž maje býti nepřitelem, nad Maranem jako nejlaskavější přítel takovou outrpnost měl. Maran zticha podle něho šel, a když přišli podál od ležení, Angličan na znamení své přichylnosti stiskl Maranovi ruku a řekl: „Odejdiž k svým,“ a z očí se mu zmizel. Maran zůstal státi jako zmámený, nebo ode všech opuštěn byl a nevěděl, co sobě počíti. Noc byla velmi tmavá a vůkol a vůkol nepřátelé stáli. Nepovědom v těch místech, nenalézal žádné cesty, kteráž by jej bezpečně odtud vedla. Posledně s jakousi zmužilostí vzal před sebe, že dále do lesa půjde a tam za nějaký čas ukrytý zůstane. „Já jsem byl v boji,“ pomyslíl sobě, „snad již dvacetkrát byl jsem v nebezpečství a bůh mne chránil; i proč bych měl nyní o jeho pomoci pochybovati? Co bůh chce, to se stane a nebude mně lze tomu se vyhnouti.“ A tak poručiv se do vůle boží, dále svou cestou kráčel. Tu mu zase na paměť přišla jeho nejmilejší Onyra, kterouž s bolestným srdcem opustil; tu starý otec jeho, kteréhož ještě jednou do smrti viděti žádal. V takovém zármutku a v truchlivých myšlínkách položil se na zemi a o svém budoucím osudu chtěl přemejšleti. Najednou zdaleka uslyšel hlas, kterýž ze zástupu lidí pocházel. Velmi tiše skrze křoví bral se dále podle toho hlasu, chtěje zvěděti, jsou-li to jeho lidé, anebo nepřátelé.

Než jak velice se lekl Maran, když spatřil tři evropejské vojáky, kteříž posadivše se v tu chvíli, peníze počítati a snad se o ně děliti chtěli. Když Maran blíže k nim přilezl,

zabodlo mu ještě více srdce. Vedle těchto vojáků viděl jednoho Amerikána jako hovado svázaného a poznal jej, že jest jeden z jeho nejjudatnějších bojovníků, kterýž byv poražen před jeho očima, na zemi padl. Toto spatření dodalo srdce Maranovi; maličko nazpět postoupil, a napřáhna kopí své, rychle je jednomu Angličanovi do boku vrazil. Druzí dva, leknuvše se té smrtelné rány, na obrat byli ze země vzhůru a svých zbraní se chopili. Než Maran jako lítá zvěř vrazil mezi ně a jednomu z nich z ruky meč vytrhl a v témž okamžení druhého protekl, takže mrtvý na zemi padl. Třetí, vida, že se tomu zuřivému lvu obrániti nemůže, nepřemejšlel dlouho a v tu chvíli jako prudká střela prchl, nechaje všeho po sobě, o čez se prve s ostatními Angličany dělití chtěl.

Maran po této krvavé půtce přistoupil k svému krajanu, kterýž svázaný na zemi ležel. Radost jeho byla veliká, že jednoho Amerikána od smrti aneb aspoň od nejtěžšího otroctví osvoboditi mohl. On hned tomu zajatému pouta rozrazil a z vazby jej propustil s takovou radostí, jako by nad největším zástupem nepřátel byl zvítězil. Potom Maran pilně se tázal, také-li by mu povědomo bylo, kde se Amerikáni poděli. Však ale tento nemohl mu žádné zprávy dáti, než že množství zbitých a smrtelně zraněných na bojišti spatřil. Pak řekl: „Těmito slovy všecko ti vypraviti mohu. V prvním potkání myslil jsem, že se vítězství na naši stranu nachyluje; i byl jsem tím srdnatější, maje za to, že ty naše ukrutné vrahy na hlavu porazíme. Než kdo se mohl tomu pekelnému ohni jejich ubrániti? Kulky neustále mně okolo uší fičely a právě takovou kulkou byl jsem do nohy postřelen, takže jsem hned na zemi padnouti musil a více k potýkání dostatečný jsem nebyl. Nato vrahové naši takměř všecka těla našeho zbitého lidu prohlíželi a ještě tu množství poraněných Amerikánů prve nevídaným způsobem a nejtěžší smrtí zmrdovali. Bědování a kvílení jejich bylo hrozné a srdce mé bolestí ve mně se pukalo. Pak také přišli ke mně. Byl jsem hned vzhůru a nebyl můj oumysl

jiný, než že jich ještě několik na věčnost odešli. Však vtom Angličané, vidouce, že na nohou státi mohu, zmocnili se mých rukou a svázali mne, jakož jsi sám ty vazby viděl, a vlékli mne za sebou více, než vedli. Těl z našeho lidu nespálili, aniž zahrabali, než zrovna na svrchku země ležeti nechali, pravíce, aby draví ptáci tyto mrchy za pokrm měli. A tak nyní víš, jak se se mnou dalo, a bezpochyby všickni naši ostatní od těch vrahů zmrdováni jsou.“

Při takovém vypravování oba Amerikáni velmi tiše dále do lesa kráčeli. Vtom ale uslyšeli hluk a hovoření většího počtu lidu; i dí jeden k druhému: „Toť nepřátelé jsou; vizme, abychom bezpečné místo našli, sice oba nešťastní jsme.“ Lezli tedy počtvermo skrze křoví, až pak k jedné jeskyni přišli, kteráž se jim dosti bezpečná býti zdála. Po malé chvíli nedaleko odtud táhl nepřátelský zástup a sem tam rozeslaní vojáci všudy Amerikánů hledali. V jakém strachu a ouzkosti byli tito dva Amerikáni, každý sobě může pomysli. Jedva maličko tohoto strachu zproštění byli, přišli angličtí špehyři a zde blízko jeskyně na zemi se posadivše čerstvou vodu z svých plechových láhvic pili i následujícím způsobem mezi sebou rozmlouvali.

Eduard: „Bratře, nemyslím jináč, než že to sami ďáblové byli, nebo tak hrdinská mysl a zmužilost ani v Evropě není k spatření; stáli jako skála — a viděl-lis vůdce jejich? Ten bojoval jako lev, než padl jako komár.“

Rondám: „Ovšem viděl jsem toho zuřivého tygra, ani na krok z místa neustoupil. Když ale upadl, to byl outěk toho divokého lidu; v to okamžení všickni jako myši zalezli.“

Eduard: „Mně ho vpravdě bylo líto, toho nebohého mládence; žádal jsem sobě, kdybych ho živého byl mohl dostat, nebo by zajisté za něho veliká vejplata byla.“

Rondám: „Že ty všecko pro peníze děláš; vždyť jsi jej mohl míti! Však ještě něco mi na mysl připadlo: mně se zdá, že se ten Amerikán uměl pevným udělati, neboť mu jediná kulka kůže neprorazila, a snad od potýkání unaven mdlobou padl.“

Vtom přišel zástup Angličanů a hlasem křičeli, že žádného víc Ameríkána k nalezení není, k tomu pravíce: „Do padesáti nejstatečnějších našich mužů před lesem zbili a ještě jednou tolik zajmouti musili, neboť z vyslaného zástupu ani jediného muže nenalézáme.“ Potom celý zástup pryč odtáhl.

Kapitola desátá

Maran byl od lva přepadnut. Oba Ameríkáni Angličanům odjali lodí a po malém nebezpečství k svému ostrovu připlouli.

Když se již Angličané daleko byli uchýlili a svítati počalo, Ameríkáni v největší tichosti vybrali se z své jeskyně a teprv ponejprv cítili, že žaludek jejich hladem zmořen jest. I šli sem tam pokrmu sobě pohledati. V tu chvíli uslyšeli šust mezi houštím a zdlouha se k nim lev přibližoval, kteréhož se prve nenadáli; jako oheň třpytily se oči jeho a srst na něm vzhůru stála. Maran hned hotov byl do boje, chtěje lvovou silou lva poraziti a přemoci. Než zuřivý lev nedal se odstrašiti, slintaje velice a zatínaje zuby, a když Maran coufati počal, tato lítá zvěř vyrazila na něho tak prudce, že pazourům jeho více se vyhnouti možné nebylo. Vtom druhý Ameríkán, maje meč přeostrý v ruce, jejž Maran svým nepřátelům odjal, promrštil jím lva tak náramně, že s strašlivým řvaním na zemi padl, a Maran jej potom ještě svým kopím protekl. Na ten způsob Ameríkán zachoval Marana při živobytí, kterýž Ameríkána prve také z rukou nepřátel, ano snad od nejtěžší smrti osvobodil. Nato Ameríkán odřel lva a kůži z něho za plášť Maranovi dal.

Ještě za dva dny zůstali v té jeskyni a pokrývali se, nebo před nepřáteli ještě bezpečni nebyli, a z zabitého lva masem se živili, kteréž na slunci pekli a napoly syrové jedli. Třetího dne teprv pomyslili na cestu do své krajiny; než

veliká voda byla jim na překážku, a odkud měli koráb vzíti? Maran hned svou radou byl pohotov, aby totiž k moři otesané stromy svalili, a je na břehu svázajíce houžvemi, ten vor místo lodí na moře pustili; pak dí: „Bratře, budeme-li v nebezpečství, ty umíš plavati a jáť to umění také velmi dobře znám.“ Jakž Maran řekl, tak se stalo a hned druhého dne ranním jítrem na moře se pustili.

V jakém byli nebezpečství, snadno můžeme souditi, poněvadž vor mořskému zmítání nikterak odolati nemohl. Však v tom svém zármutku a strachu nebyli dlouho; když slunce zapadalo, uzřeli při jednom ostrovu, kudy se plaviti musili, malou lodí i s vesly, kteráž lidem, jenž na ten ostrov vystoupili, přináležela a provazy k vysokým stromům přivázána byla. Také tu spatřili oheň a tím byli ujištěni, že sem bezpochyby nepřátelé mořskými vlnami zahrnání byli. Když se dále k ostrovu přiblížili, jaké to bylo jejich leknutí! Pět Angličanů na zemi leželo, aniť spí, a vytažené meče při sobě mají.

Ameríkán, Maranův tovaryš, chtěl v tu chvíli všecky tyto nepřátely zmordovati; než Maran postavil se mu na odpor a takť k němu řekl: „Co chceš činiti, nesmyslný? Což nevidíš, že nám božská prozřetelnost pomoc opatřila, abychom, jsouce ode všeho nebezpečství osvobozeni, touto cestou šťastně domů se navrátili? Aneb chceš skrze svou nerozšafnou vzteklost tuto nejpěknější příležitost zmrhati? Medle, co myslíš, také-li bychom svým životem jisti byli? Jestli jednoho zamorduješ, jeho křikem ostatní se probudí, a jsi-li tím jist, že jich tu více skrytých není? Tu bys viděl a slyšel zbraně okolo hlav našich šuměti. Pojď, dokud čas a to štěstí nám propůjčeno jest; pojď, a vstup do lodí, kterouž hned odváží, a táhniž veslo tou silou, jakož i já učiním, abychom brzy vlast svou spatřili.“ Tiše tedy na lodí vstoupili a spěšně a bez hluku jako střela od břehu odrazili.

Božská moc všecky věci řídí a ctnost a nevinnost vždy zachráněna bývá, byť se již i smrt nad hlavou člověka vznášela. Oba Ameríkáni plavili se již za několik dní a po-

sléz zemdleli tak velice, že ani více vesel utáhnouti nemohli. Jedné noci při plném měsíci spatřil Maran daleko odtud ostrov vysokými stromy okrašený, a když se potom přibližovali, poznal, že jest to ono místo, kdež jeho starý otec, jeho milá Onyra a všickni ostatní příbuzní přebývají. Ta radost, že se s nimi opět shledá, dodala mu nové síly a počal jako nejsilnější muž veslem táhnouti. Však v té rychlosti sotva jedinou míli se plavili, nenadálý vítr pojal lodí jejich, odrazil je od břehu daleko a jimi náramně zmítal. Kam se v tu chvíli octli, bůhsámví; ani jednomu, ani druhému ostrov z té strany znám nebyl. Po mnohém zmítání, a když se již dosti od své vlasti byli vzdálili, teprv Maran poznal, že přece daleko od svého ostrova není. Prudké moře, kteréž se v oné straně jako vítr točí, za dvě míle cestý je zaneslo a vyvrhlo v úžinu, kterouž se potom po mnohých nesnázích k ostrovu dostali. Když z tak patrného nebezpečství vyvázli, Maran, vzpomenuv na svou Onyru, nabyt nové síly a žádal toužebně, by v tu chvíli u ní býti mohl. Posléz připlouli k břehu a prve, než lodí uvázána byla, Maran vyskočil z ní a radostně kráčel cestou, děkuje bohu, že ho ode všeho zlého ostříhal a šťastně jej do vlasti přivedl.

Kapitola jedenáctá

Maran svou milou Onyru našel v rukou cizozemce. Chtěl Dickinsona zamordovat, však od Onyry zvěděl, kdo on jest.

V tom pustém místě, neb tu kolem okolo daleko žádný nebydlel, Maran za velikou chvíli obcházel, a přiblíživ se k jeskyni, kdež se Angličan, bratr Onyry, před ukrutstvím Amerikánů byl skryl, uslyšel tiše lidi dychati. I ohlížel se na všechny strany a zůstal státi. Než kdo mně vypraví uleknutí toho Amerikána? Kdo jeho ouzkost? Kdo jeho zůřivost? To vše v jednom okamžení jeho srdce opanovalo.

Maran viděl svou Onyru, že na prsích cizozemce odpočívá. Tak sebou škubne pocestný, když nenadále hrom do dubu tluče, kdež se on před lijavým deštěm skrýti chtěl — Maran ještě nevěřil zraku svému, přiblížil se dále a znova bedlivěji obě osoby prohlížel; však vždy viděl svou Onyru. Zubami skřipěl, oči jeho ohněm se jiskřily, pěny mu stály u huby a na všech oudech se třásl.

Maran viděl tu osobu, kterouž s nebezpečenstvím svého života od smrti zachránil a kterouž více než samého sebe miloval; tu spatřil nyní v rukou cizího muže, když právě na to myslil, že již Onyru jakožto svou milou manželku objímati a její lásky požívati bude. „Ha, Onyro,“ zvolal s zůřivostí do pysku se kousaje, „takto-li odměňuješ mou lásku? Ó by mně možné bylo docela tebe z mého srdce, ano i z mysli vypuditi; nejsi hodna mé lásky; než běda mně, že tě příliš miluji. Ach Onyro! Onyro! Jak jsi ty mi nevěrná, a přece tě miluji; také-li mne můžeš tak velice soužiti a trápiti! Však proč prodlévám a nechám ji v rukou cizozemce, jejího milovníka? Proč obou smrtí nemstím, vždyť obou provinění veliké jest? A což není hromu, kterýž by jej na tom místě rozrazil? Aj tedy já sám nad ním se pomstím a pak nechť ona pláče nad jeho mrtvým tělem dosytosti; jeho rozsápám k jejímu posměchu a ohyzdnou duši jeho zlým bohům na věčnost odešli.“ Tu napřáhl Maran své okované a ostré kopí na Angličana, rána byla vzhůru a již jej proteknouti chtěl. Však v to okamžení trhl rukou a zůstal jako kámen nepohnutelný a kopí vypadlo mu z ruky. Ještě jednou pohlédl naň, zdali ho toho cizozemce obličej neklamá — a s jakým podivením poznal, žeť to ochránce jeho jest, kterýž jej z rukou nepřátel byl vysvobodil.

Maran lekl se ho náramně a dva kroky nazpátek coufl. Velikou bolest v svém srdci nad tím cítil, že toho tak blízko a jako věrného milovníka u své Onyry vidí, kterýž jej nedávno od smrti osvobodil. Rozmejšlel se za hodnou chvíli a pak zase tato slova promluvil: „Proto jsi mně tedy život zachránil, abych na tak ohavné věci patřiti musil; ne — já

ti nejsem ničím povinován, ničeho ti dlužen nejsem, neboť tys mne z smrti vydobyl, abych skrze tebe tím větší trápení snášel. Ty tedy, ještěřčí plemeno, musíš umřít, ano rukou mou shlazen býti.“

Spěšně zase své kopí chopil, a chtěje znova napřáhnouti, uslyšel Onyru, kteráž ve spaní takto zvolala: „Ó Marane, můj milý, kým tě mohu ještě jednou spatřiti!“ Tento laskavý hlas pronikl srdce Maranova, však v tu chvíli tato slova na zlou stránku sobě vykládal pravě: „Ha! Ve spaní tvé svědomí tě hnete, kterého bdíc udusiti nemůžeš!“ Zase s pohnutým srdcem takto mluvil: „Ó bys tak ke mně mluvila, když procitneš! Ó by opět ten hlas tvého upřímného srdce byl! Ach já se nemohu více zdržeti, musím tě obejmouti.“ Tu Maran sklonil se k své Onyře a její rozpálené líce líbal, až se ona ze spaní protrhla a Marana, nevědouci koho, s urputnými slovy od sebe odstrčila.

Maran na to vykřikl: „Ó nehodná! Má přítomnost takové tobě hrůzy nahnala, že se víc nepamatuješ na naši lásku? Bojíš se o svého milovníka, aby ho Maran svou rukou nezahladil? Padni mu okolo krku, líbej ho ještě jednou a naposledy; učiň to, jakož jsi svému Maranovi činívala; těš se s ním ještě jednou, neboť se již smrt nad jeho hlavou vznáší.“

Tu teprv Onyra z svého sna procitla; hleděla na Marana jako u vytržení a poznala, že jest její milý, s kterýmž se právě tou chvílí ve snách obírala. Rychle se vzchopila a vzkřikla: „Marane!“ a padla mu okolo krku. Maran však odstrčil ji od sebe a znova napřáhl kopí proti Dikinsonovi. Onyra náramně vzkřikla a Dikinson, protrhna se ze spaní, velmi rychle vstal od země. V tu chvíli Onyra do rány Maranovi se postavila a zvolala: „Nešťastný mládenče, čeho se dopouštíš? Můj bratr jest, kterého tak ukrutně zamordovati chceš; aneb jestliže chceš, abych i já umřela, tedy zabij jej, však dříve mne, tvou milou Onyru, probodni!“

Maran hleděl na ni s podivením a nemohl slova promlu-

viti; posledně s zajikavým hlasem tázal se Dikinsona: „Cizozemče — tys — její — bratr?“

Dikinson: „Ano, příteli, tvá milá Onyra jest má vlastní sestra; sestra má, kteréž jsem tak dávno hledal a našel jsem ji právě tím časem, když mně nejukrutnější smrt nastávala. Marane, tvůj dobrotivý otec jest ochránce můj, on mně toto před smrtí bezpečné místo vykázal a má nejmilejší Onyra jako anjel strážce na tuto poušť mne dovedla. Od první chvíle až do této hodiny mě živí a otec tvůj jest tak milostivý, že mne chce před smrtí zachrániti.“

Maran: „Ó bože! Jak šťastně jsme se shledali! Velmi podivný jest příběh tvůj.“

Dikinson: „Nejprve mám za život svůj Onyře co děkovati, její přimluvou, ač mne předtím neznala, byl jsem v první prchlivosti Amerikánů od smrti osvobozen. Však zase na jednu všecken tvůj lid zbouřen byl, když jakéhos starce na nosidlách uprostřed shromáždění přinesli, kterýž spatřiv mne, mdlým hlasem zvolal: ‚Zabijte jej! Vrah jest Maranův!‘ I vlékli mne k hranici zapálené a již jsem smrt před očima měl. Než divným řízením božím strhlo se povětří, hrozný déšť uhasil hranici a přenáramná tma zastinila mne, že jsem z ukrutných rukou jejich vyváznouti mohl.“

Maran: „Tedy tak veliké bylo již tvé nebezpečství! A já nevděčný — byl bych tebe, mého ochránce, sám ukrutnou smrtí shladil!“

Dikinson: „Ještě mému neštěstí nebylo konce. Když jsem praveným způsobem smrti ušel, mnohém horší věci na mne očekávaly. Hlad mne trápil, kteréhož jsem jaktěživ nezakusil. Bloudil jsem dlouho, nevěda, kde hlavu skloniti a jak se hladu ubrániti. Až pak potom má milá sestra a tvá nejmilejší Onyra hledajíc mne našla a do příbytku otce svého uvedla. Zde jsem jim vypravoval příběh svůj a Majola poznal, že Onyra jest sestra má. Nato vyjevil jsem, že Maran není zabit, nýbrž že mou rukou od smrti zachráněn byl. Nakrmili mne tedy dosytosti a Majola poručil, abych se v této jeskyni tak dlouho krýl, dokud bych se bezpečně do

své vlasti navrátiti nemohl.“

Maran: „Ó neočekávané štěstí! Onyro, Dikinsone, přejtež, abych vás objal, oba veliké lásky hodni jste. Jaká to radost! Jaké potěšení, že já tebe, Onyro, s bratrem tvým a mým ochráncem šťastně nalézám; a jakou radost bude mítí náš otec, když nás všechny pospolu spatří! Však ty, Dikinsone, pravíš, že nás opustiti chceš?“

Dikinson: „Příteli, též i já mám upřímnou manželku a rozmilé děti, kteréž s pláčem po svém otci toužejí; musím vás tedy opustiti. Však památka tohoto šťastného dne navěky v mé paměti zůstane, jakož manželský svazek mezi tebou a Onyrou našeho příbuzenství navěky zrušiti nemůže. Ještě jedno od tebe zvědětí chci. Marane, poněvadž při životě zachován jsi, také-li se smrti od Amerikánů obávati mám?“

Maran: „Bohu přísahám, že tebe nic zlého nepotká, anobř budou tě korunovati věnci a vonnými květy, jako bys byl první král Amerikánů.“

Dikinson: „Jestli tak jest, jakož se tvým slovům cele dověřuji, opusťme tuto poušť, kteráž mně potud tak strašlivá byla, a vraťme se k otci našemu, aby věděl, aby přesvědčen byl, že Maran jeho před smrtí zachráněn byl.“

Nato Maran ujal svou Onyru za ruku a cítil v srdci, čehož prve ještě nikdy tak velice neznamenal, že pro ni živ jest a pro ni umřítí že by ho na světě větší štěstí potkati nemohlo. S ochotným krokem pospíchali k příbytku otce svého a krásná denice svými paprsky již celou oblohu osvětlovala. Na cestě Maran všechny své příběhy Onyře vypravoval a Onyra mu nejmenšího zármutku, kterýž za ten celý čas mysl její kormoutil, nezatajila.

Kapitola dvanáctá

Amerikáni zajali Angličanku a ona jest manželka Dikinsona.

Na tom ostrově boží řízení předivně svou moc okázalo. Jedna truchlivá příhoda druhou stíhala, a přece byly jako základ k budoucí radosti. Kdo by řekl, že v této čeledi ještě větší radost nastane? Když Onyra, jakož obyčej měla velmi často svého bratra navštěvovati, jedné noci odešla a Majola, pěstoun její, na lože byl se položil, nenadále zatloukli na chalupu jeho a hluk většího počtu široko se rozlíhal. Spěšně vzchopil se z svého lože a obklíčila jej hrůza, že snad Dikinsona, kteréhož Amerikáni od první chvíle hledali, chyceného vedou a Onyru z nepravosti viniti budou. Trásl se na všech oudech a v prvním okamžení nespatriil než Amerikány, kteříž střelami a kopími ozbrojeni byli. Tu vystoupil jeden z nich a takto mluvití počal:

„Otče národu svého, všickni tě líbáme jakožto děti a radost dětí svých mile a rád přijmeš. Jakž se zdá, zejtrejší den k obzvláštní slavnosti od boha našeho ustanoven jest a za slušné uznati musíme, abychom mu ty oběti obětovali, kteréž on nám sám do rukou dává. Jakož víš, hledali jsme Angličana, jenž vrah jest tvého Marana; aneb také bděli jsme na břehu, aby snad zlotřilí nepřátelé ostrova našeho v tajnosti se nezmocnili a snad jako naše bratry nás všech nepomordovali. Při jasném měsíci prudkým větrem k našemu břehu lodí hnána byla, kterouž jsme hned za nepřátelskou drželi. Všickni byli najednou vzhůru a chtěli jsme vrahy naše mordovati.“

Majola: „A jistě byli to naši Amerikáni, jenž se s slávou z boje vracejí?“

Amerikán: „Vpravdě bylo anglické záhubné plemeno. V tu chvíli vystoupila z lodí Angličanka s dvěma dětmi a za nimi Angličan. Radost naše byla tak veliká jakož jejich leknutí. Dali se do hrozného křiku a žena s pláčem padla mi k nohám a volala: „Smiluj se — smiluj se nad mými

děťmi; zabijte mne nešťastnou, jen mým dětem život darujte, nebo já neštěstí jejich příčina jsem!

Všickni jsme je obstoupili a hned někteří chtěli tyto k vzácnější oběti ustanovené Angličany na místě pobíti. Než nedopustil jsem já toho, pravě, že na nás v té věci nepřisluší souditi. Zde jsou uprostřed nás; ty tedy, Majolo, suď, jejich smrt i život v tvé moci jest.“

Hned se zástup na dvě rozrazil a vedli krásnou Angličanku s dvěma dítkami před Majolu. Padla mu k nohám a s pláčem ho žádala o milosrdenství a více ještě, aby se nad jejími nešťastnými a nevinnými dětmi smiloval.

Majola, jenž jejími slzami a tím více neštěstím nevinných dítek pohnut byl, promluvil k zástupu v tato slova: „Známo vám jest, že jsem potud v nižádné věci křivého soudu nevynesl; protož ani tuto svědomí svého nezkálím, nýbrž jakž uznám, tak souditi budu. Mějtež strpení, až zvím, za jakou příčinou k tomuto našemu ostrovu připloula.“ Posledně kázal Amerikánům zase na břeh odejít.

Nato Majola, vážný stařec, poručil Angličance, aby s svými dítkami do chalupy jeho vešla, taktéž Angličan, průvodce její. Majola nepomyslel, aby se jí nejprve tázal, jakou se příhodou na tento ostrov dostala, než především snesl všecko jídlo, jež v svém příbytku měl, aby pojedli; však žádný se pro pláč a zármutek ničeho netekl.

Majola (po nějaké chvíli): „Řekni, ženo, proč tak velice pláčeš? Také-li se mne bojíš? Vždyť jsem muž poctivý; ještě nikdy z úst mých nevyšlo zlořečení a můžeš býti ujištěna, že ani na tebe, ani na tvé děti nic zlého nedopustím, nebo život váš v mých rukou jest.“

Angličanka: „Smrti se nebojím, anobř s potěšením jí vstříc pospíchatí chci. Však pohlédni na tyto nevinné nešťastné dítky — krvavou obět mé přílišné lásky! Také-li nemá mé mateřské srdce nad nimi bolestí se pukati, když vidím, že bídne, ano snad že nejukrutnější smrtí mimo tvé vědomí zahynouti musejí?“

Majola: „Dobrá ženo, již jsem pravil tobě, že smrt vás

všech v mých rukou pozůstává; nalézáš-li milost u mne, i lid můj tebe jako mou vlastní dceru a dítky tvé jako mé vlastní vnuky milovati bude.“

Angličanka: „Dobrý otče, jak ti mám za lásku tvou děkovati! Než ještě jedno. Ach těžce mně na srdci leží, že jsem, matka nešťastných dětí, i svého manžela ztratila. Ó Bože! To jest na mne, usouzenou a ztrápenou matku, příliš mnoho; není možné, abych já takové neštěstí jedno po druhém snesla. Odpusť, jestli jsem příliš mnoho promluvila, odpusť, nebo má zkrváčená duše velikým soužením sevřena jest.“

Majola: „Ctná ženo, i také já nešťastný jsem a mohl bych s tebou zároveň sobě hořekovati. Věřím, ty jsi milovala svého manžela, a můžeš-li pochybovati, abych i já svého syna nemiloval? On byl má podpora v mém sešlém věku a lid můj ztratil takového muže, kteréhož by všickni krví svou vyplatiti chtěli. Než bohu buď poručeno, nás obou neštěstí veliké jest, však dověřme se jeho nestihlé milosti, že nás obou potěšiti může. Snad manžel tvůj kdesi po lese bloudí a syn můj také snad ještě naživě jest.“

Angličanka: „Ó bys pravdu mluvil, ó by živ byl! Ale co naplat, mé oči ho přece nikdy nespátřejí. Ach jaké to trápení! Stokrát raději volím umřítí, kdybych ho více spatřiti, s ním shledati se nemohla.“

Majola: „Upokoj se, dobrá ženo, milost boží žádného neopouští; buď dobré myslí a zajisté i ty radosti se dočkáš. Řekni mně pak, jak jsi na tento ostrov přišla; aneb kam byla tvá cesta, že tě sem moře zaneslo? Medle pročs nečekala, až by se tvůj manžel zpátkem byl vrátil, aneb aspoň tobě zprávu o sobě byl dal?“

Angličanka: „Není možné, abych ti všecky příhody vypravila, kteréž mne v čas života mého potkaly, a byt mohla, snad by tě tak dlouho poslouchati omrzelo. Věz tedy nakrátce, že jsem z knížecího rodu a pošlá z francouzského království; pro lásku však k svému manželi opustila jsem vlast, zapomenula jsem se na všecku čest a tak slavným knížecím rodem jsem pohrdla. Když jsem všecky své nej-

dražší klénoty a okrasy sebrala, dali jsme se na outěk do Londýnu. Jakou jsem nečeť máteři a příbuzným svým učinila a že na všech stranách a ve všech končinách hledána jsem byla, to sobě snadně mysliti můžeš. V tom slavném anglickém městě byli jsme v manželské lásce a svornosti několik let živi; naše obydlí bylo vždy skrovné a všecko vždy bez marné nádhernosti, tak aby můj vyšší stav ani skrže drahý kroj, ani skrže skvostné hodování a veselosti k prozrazení nepřišel. I také své knížecí jméno Monteskie jen v sprostné příjmení Efrozina Rival jsem změnila. V těch letech naše největší a nejpřednější péče byla o vychování dítek, kterýmiž nás Bůh potěšoval. Když se potom stalo, že Angličané z králova poručení znova proti Amerikánům táhnouti musili, dílem vyhledávání slavnějšího jména a cti, a dílem přísní rozkazové, jimž se žádný opřít nesměl, i také mého manžela přinutili, že se na tu nešťastnou a pro mne nejškodnější cestu vydal. Mimoto více, že tuto cestu před sebe vzal, pohnula ho ta příhoda, že v svém mladém věku mezi Amerikány svou sestru ztratil a tu nyní zase naleznouti mýnil. Nemohu pověditi tu bolest mého srdce, když se ode mne odloučil. Hořké slzy byly můj každodenní pokrm a nápoj a od té chvíle mysl má nebyla k upokojení. Již tomu dvě léta minula, co jsem o něm ani slova neslyšela. Protož umínila jsem sobě do Ameriky za ním se plaviti a žádné nebezpečení nebylo tak strašlivé, aby mne od toho mého oumyslu odtrhnouti mohlo. V mém největším trápení ještě Bůh na mne jiné zlé dopustil. Po celé cestě, kamž jsme koli připlouli, s bolestným srdcem tázala jsem se po svém manželi, však žádný o něm nic věděti nechtěl, aniž ho podle jména znal. Posléz od některých Angličanů dána mi byla zpráva, že mnozí z lidu jejich od Amerikánů zajati jsou a že bezpochyby na ostrov, jež Joa del Sur jmenovali, do otroctví aneb dokonce na smrt odvezeni byli. Jako prudká střela běžela jsem k břehu, a vstoupivši na lodí, kázala jsem, aby pro bržčejší vysvobození manžela mého ani jedním okamžením nelenovali.

Když jsme tedy naprostřed moře připlouli a správce lodí mne ubezpečoval, že váš ostrov Joa del Sur tak daleko odtud býti nemůže, v tu chvíli strhl se náramný vítr a strašlivé hromobití na všech stranách vztěkati se počalo. Ten předobry muž, správce lodí, vida, v jakém nebezpečení jsme, nejprve o mne a mé nebohé děti největší starost měl; a protož kázal, abychom se na bárku retovali. Tento můj starý věrný sloužící vzal jedno dítě do náručí a já druhé a vstoupili jsme na bárku, a když i mé sedmileté pachole z lodí přenést chtěl, v tom okamžení ze dvou stran hromové do lodí udeřili a ji na dvě rozrazili. Běda, přeběda mně, nešťastné matce! Mé nejmilejší dítě před mýma očima s ostatními všemi a se vším mým bohatstvím u vodách mořských utonulo. Ach tuť mé bolesti a všeho neštěstí míra byla doplněná. V tak hrozném zármutku nechali jsme bárky, kamž ji vlny mořské nésti chtěly, až pak posledně k tomuto vašemu ostrovu jsme přistáli a od lidu tvého zajati byli. Tu vidíš mé jedno neštěstí po druhém; ztratila jsem manžela, ztratila i syna i všecko bohatství a snad posledně i já i dítky mé ukrutně života zbaveni budeme. Kterak tedy, nešťastná já, nemám naříkati?“ (Pláče usedavě.)

Majola celý tento její příběh velmi pozorně poslouchal a nemálo pohnul se v srdci svém, takže zvolal: „Veliké jest tvé neštěstí! A bolestí nad tebou div slz nevyplévám! Než prosím, již mně, šlechetná paní, pověz své jméno a manžela tvého.“

Angličanka: „Dobrý otče, již jsem ti oznámila, že nynější jméno mé jest Efrozina Rival, a manžel můj jmenuje se Dickinson.“

To slovo Dickinson uslyšav, Majola jako v mysli vytržený radostí od země vyskočil. „Dickinson, Dickinson jmenuje se manžel tvůj? Ó bože! rád bych tuto radost na nějakou chvíli před tebou skryl, ale nemohu pro tvůj veliký zármutek, musím vyjeviti. Dcero, slyš! Brzy, brzy svého manžela zase spatříš — není ztracen — živ jest.“

Angličanka: „Dickinsona spatřím? Živ jest?“ A vtom ra-

dostí omdlela. I dívky její radovaly se přenáramně a okolo matky své radostí skákajíce rukama tleskaly. Za nějakou chvíli zase k sobě přišla, a jako by prve ve snách byla, opět se tázala: „Pravíš, dobrý otče, můj manžel jest živ? Opět se s ním shledám? Přisahou tě zavázují, mluv, kde jest můj Dickinson? Také-li na vašem ostrově? Snad tvým otrokem? Pověz, ať k němu běžím, ať mu do rukou padnu. Ty nic neodpovídáš! Čili z mé upřímné lásky jen posměch míti chceš? Ó ukrutníku! Nemáš lidského srdce, nic nevíš o manželské lásce! Pojdte, děti, nechť nás raději nejlítější zvěř rozsápe, než abychom jedinou chvíli u takového muže strávili, kterýž z neštěstí svého bližního jen posměch má.“

Majola: „Ženo nerozšafná! Také-li takových vejčitek a pohružek zasluhuji? Bez příčiny mé srdce kormoutíš. Pravímť, že Dickinson živ jest, a na tom přestati můžeš.“

Angličanka: „Ach, živ tedy jest?“

Majola: „Ano, živ jest a brzy jej zdravého spatříš. Věz, že jsem ho skrýti musil, aby ukrutné smrti ušel, nebo se veškeren lid můj domníval, že Marana, syna mého, zabil, o čemž já nyní jináč zpraven jsem. Věz také, že sestra Dickinsonova Onyra, kterouž jsem já za svou vlastní dceru přijal, jest milénka Maranova.“

Tu teprv Angličanka svou chybu poznala a prosila, aby jí Majola odpustil, že jej z přílišné lásky k svému manželovi tak velice urazila. Mezitím také Majola netrpělivý byl, že Onyra od Dickinsona nepřichází, nebo již noc byla minula a pomalu slunce za horami vycházelo. Pak řekl: „Měj zde strpení! Vstříc půjdu Onyře, a až se navrátím, o tom všem, což jsem ti pravil, přesvědčena budeš.“

Rychle, vzchopiv se a vzav kopí, dal se na cestu, kudy Onyra k svému bratru chodívala. Efrozina, jsoucí velikou radostí naplněna, že svého milého manžela spatří, dívky své objímala a tisíckrát Majolovi žehnala.

Kapitola třináctá

Majola, jda vstříc Onyře, shledal se s svým synem.

Majola byl již na půl cestě, když zdaleka Onyru svou spatřil. I podivil se nemálo, když poznal, že s ní jde i Dickinson i ještě jiný, jemu neznámý muž. Maran také zdaleka poznal otce svého, a prve než se starý otec nadál, Maran padl mu okolo krku. Majola s podivením pozdvihl hlavy své a nepoznal ho v to okamžení, nebo ten oděv přicházel mu neznámý; mezitím oči ho přece nemejlily, poněvadž viděl obličej, kterýž obličej syna jeho naskrz podobný byl. Maran, nevěděv, co sobě z toho vzíti má, že otec k němu žádné lásky neukazuje, padl mu k nohám a zvolal: „Otče, neznáš svého Marana, čili ho nenávidíš?“ Tu teprv Majola poznal hlas jeho, objal jej s otcovskou láskou a volal: „Ó synu můj! Milý synu!“ a pro radost více mluvit nemohl.

Zatím také přišel Dickinson a sestra jeho a radost jejich byla veliká, že se všickni tak nenadále sešli. Majola každou ránu prohlídl na těle syna svého, a líbaje je, myslil, že to nejplatnější lékařství jest. Když se potom jeho veliká radost maličko utišila, musil mu Maran ještě na cestě všecky své příhody, i jak se byl s Onyrou a Dickinsonem shledal, vypravovati. Ještě nebylo konce tomu vypravování, když se byli blízko Majolovy chalupy dostali. Tu teprv starému otci na mysl připadlo, jak znamenitý a drahý poklad v jeho chalupě skrytý jest. Najednou zůstal státi.

Majola: „Ó moji milí, pro radost, že svého Marana mám, zapomněl jsem vám svůj dnešní sen pověditi. Posadte se tuto a dejte pozor, zvláště ty, Dikinsone, neboť tobě snad mnoho na něm bude záleženo.“ Posadivše se všickni, bedlivý pozor dávali.

„Ovšem jen sen jest, co vám teď vypravovati chci; však ale i sen něco může vyznamenávati a neobyčejnou příhodu nám předpověditi. Tiše seděl jsem v chalupě své; i zdálo se mi, že slyším velmi silně na dvěře tlouci a že množství

našeho lidu před chalupou stojí. Vzchopil jsem se a vejda mezi dveře spatřím uprostřed zástupu Angličanku, ana dvě spanilá pacholátka za ruce drží. Vzrostu byla krásného a outlá jako prut, měla bělavé vlasy, kteříž jí přes bílé prsy dolů viseli. Oči její byly plné ohně a tak černé, tak milostné, žeť jsem ještě krásnějších neviděl. Také hlas její byl libý i oděv anjelský. Kteříž ji přivedli, dali mně ji za otrokyni aneb pravdu mluvit, abych po vůli své na ni soud vynesl; však laskavě jsem ji přijal a posilnil pokrmem. Nato mi vypravovala všecky své příhody; nešťastná byla — a šťastná jest. Však chcete-li slyšeti její nešťastné příhody, doma vám všecky povím.“

Dikinson při tom příběhu byl celý zmatený, hleděl na všecky strany a v tváři brzy zbledl a brzy zase zčervenal. Onyra snažně prosila otce, aby ještě dále vypravoval, i Maran byl žádostiv její nešťastné příhody slyšeti. Než Dickinson byl smuten, nepokojné myslí a velmi často vzdychal.

Majola: „Tak tedy slyšte: ‚Já jsem,‘ pravila Angličanka, ‚z knížecího rodu; pro lásku k manželci mému Londýn jsem opustila a po moři vydala jsem se za ním, kterýž proti Amerikánům táhl. Všudy mě neštěstí pronásledovalo, mé všecko bohatství na zkázu přišlo a já nešťastná přece nikdy více svého manžela nespátřím!‘ Vtom jsem se ze sna probudil; a hle, spatřím ji vpravdě před sebou státi!“

„Ó Bože! Má manželka Efrozina!“ zvolal Dickinson a prudce jako jelen, kteréhož psi honí, vběhl do Majolovy chalupy.

Kapitola čtrnáctá

Dikinson shledal se též s svou manželkou Efrozinou.

Nemohl sice Dickinson cele věriti slovům Majolovým, neboť on vždy pravil, že se mu tak ve snách zdálo; přece však v svém srdci předzvídal, že v tom vypravování nějaká pravda skrytá býti může. Neptaje se tedy více Majoly, vzchopil se na rychlost a běžel, aby v touž chvíli svou nejmilejší Efrozinu obejmouti mohl. Kdo nám vypraví těchto věrných a upřímných manželů radost? Mé péro k tomu jest příliš slabé. V prvním shledání a spatření oba zůstali jako kámen nepohnutelní a všecka jejich řeč byla: „Dikinsone!“ „Efrozino!“ Množstvíkrát objali se vespolek a slzy radosti pořád jim v očích stály. Pak Dickinson i své milé dítky objal a Efrozina mu v tu chvíli všecky své příběhy vypravovati musila.

Když se ty věci dály, Maran a Onyra ještě seděli u svého otce a nemálo se divili, jaká by příhoda Dickinsona byla potkala. Tu teprv Majola vypravoval vše, což se minulou noc bylo přihodilo, a pravil, že tato Angličanka vpravdě jest Dickinsonova manželka. Všickni najednou byli vzhůru a spěšným krokem k chalupě pospíchali. Zatím Dickinson stál před dveřmi s svou milou manželkou a dítkami, čekaje, aby Majolovi s vděčností poděkovati mohl. Když Majola přijda před chalupu zůstal státi a okolo něho Maran s svou Onyrou stáli, Dickinson s svou manželkou padli mu k nohám a s slzavýma očima jakožto svému nejmilostivějšímu ochránci děkovali.

Ještě jim Majola nedal žádné odpovědi a již se sem byl přihrнул zástup Indiánů, kteříž s hlukem a hrozným křikem volali, aby zajatý Angličan na smrt vydán byl. V tu chvíli shromáždilo se lidu veliké množství, i kněží byli pohromadě, aby Angličana na smrt odsoudili. Také po nedlouhém času z dříví udělali hranici, kterouž na všech stranách zapálili.

Majola, jakmile svůj lid spatřil, poručil Maranovi i ostatním do chalupy vjíti a Indiánům dal znamení, že Angličan tou smrtí odpraven bude, jakáž mu prve od veškerého lidu jedním hlasem přiřčena byla. Mezitím vejda do chalupy pověděl Maranovi, jak by se v té důležité věci zachovati měl, a Dikinsonovi i jeho manželce a dítkám poručil, aby za ním šli. Ta cesta byla jim nejtruchlivější a veliký zármutek opanoval jejich srdce, ač vždy dobrou naději míti mohli, že jim Maran v tomto posledním a největším nebezpečnosti svou pomocí přispěje.

Když přišli uprostřed shromáždění, z jedné strany stála hranice, kteráž jedním plamenem vzhůru plápolala, a veškeren lid jedním hlasem volal: „Ať umrou krve naší žízniví vrahové!“ Než v to okamžení rozlíhalo se daleko široko: „Stůjte, ukrutníci!“ a mimo nadání Maran stál uprostřed zástupu. Všickni, velikou hrůzou byvše předěšeni, rozstoupili se na dvě strany, a zbraně i obětní nádoby z rukou vypustivše, na své tváři padli, a nemyslili jináč, než že Maranova ducha vidí. Maran v tomto jich předěšení takto mluvit počal: „Proč se lekáte a děsíte? Také-li se bojíte mé pomsty, že mého ochránce na smrt vydati chcete? Pozdvihněte hlav svých, ať vidíte, že před vámi stojí ten cizozemec, kterýž vůdci vašemu z milosti život daroval. Jest vpravdě můj obhajitel a slovem, velikomyslný ochránce, kterýž i mé těžké rány ulečil, a žena podle něho stojící jest vpravdě jeho upřímná manželka a tyto dítky jsou vlastní dítky jeho; a co vám snad k víře nepodobné přicházeti bude, Onyra, má nevěsta, jest vlastní sestra jeho. Také-li se tedy kdo z vás opovází na jednoho aneb druhého ruku vztáhnouti? A jestliže přece ještě krvežízniví jste, zde probodněte Marana, prsy své vám nastavuji, však i Onyru se mnou do ohně uvrzte.“

Veškeren zástup stál za velikou chvíli jako u vytržení a dlouho nemohl žádný promluvit, nebo tyto všecky věci velmi divné jim přicházely. Posléz s velikou radostí a vejskáním obstoupili Marana, Dikinsona i všecky ostatní,

a sbírajíce kvítí a vijíce věnce, jim je na znamení dobrého přátelstva na hlavy vstavěli. Ten den na tomto ostrově mezi Indiány byl nejradostnější a nejslavnější, nebo prve na něm tak rozmanitých zpěvů slýchati a tolikerých tanců vídati nebylo. Od té chvíle pro Dikinsona a jeho čeleď z krásných ratolestí velikou chalupu stavěli a jej s novou radostí, s tancem a vejskáním do ní uvedli.

Dikinson s svou milou manželkou jakož i Maran s svou Onyrou zůstali na tom ostrově čas svého života a mnohé dítky k vycvičení divokého národu zplodili. Mimoto Dikinson po všecka léta se vynasnažil, aby Indiány od mnohých nelidských obyčejů odvrátil, a pomalu mnohá křesťanská naučení mezi nimi uváděl, takže potom mezi jinými Američany za mírnější a mravnější národ držáni byli.